

Raport

Skonsolidowany rachunek wydatków na turystykę w Polsce

Zamawiający:

Ministerstwo Sportu i Turystyki

ul. Senatorska 14

00-082 Warszawa

Wykonawca:

“EU-Consult” Sp. z o.o.

ul. Wały Piastowskie 1

80-855 Gdańsk

tel. (058) 307-44-06

fax (058) 732-23-72

www.eu-consult.pl

Wprowadzenie

Celem niniejszego opracowania jest analiza wydatków budżetu państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego na turystykę oraz identyfikacja podatników działających na rynku usług turystycznych, a także próba określenia uwarunkowań i możliwości zwiększenia wpływów podatkowych pochodzących z sektora usług turystycznych.

Usługi turystyczne, podobnie jak inne rodzaje działalności gospodarczej, stanowią źródło dochodów budżetowych. W sektorze tym występują w głównej mierze podmioty małe oraz średnie. Zauważono, że system dochodów państwa z tytułu usług turystycznych posiada wiele słabości. Głównym problemem obecnego systemu opodatkowania usług turystycznych jest manipulowanie stawkami podatkowymi przez podatników celem minimalizacji obciążeń podatkowych. Ponadto problemem jest brak praktyki określania lokalnych normatywów podatkowych dotyczących sektora turystyki. Konsekwencją tego jest występowanie tzw. szarej strefy (zjawiska ukrywania dochodów) na rynku usług turystycznych.

Streszczenie

W 2011 roku skonsolidowane wydatki na turystykę w Polsce wyniosły 844,15 mln PLN i były one wyższe o 10,55% w stosunku do roku poprzedniego. Wydatki budżetu państwa na turystykę zostały zrealizowane w 2011 roku w wysokości 43,03 mln PLN i były wyższe o 0,12% w porównaniu z 2010 rokiem, natomiast wydatki z budżetów samorządów terytorialnych (łącznie dla gmin, powiatów i województw) wyniosły 629,12 mln PLN.

Z roku na rok wzrasta liczba zarejestrowanych płatników VAT w sektorach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką. Ponadto wzrosła też kwota podatku VAT podlegającego wpłacie do urzędu skarbowego z tytułu sprzedaży towarów i usług w turystyce. W 2011 roku kwota ta wyniosła 373 904 302 PLN.

W 2011 roku przychody podatników płacących podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki związanych z turystyką osiągnęły wartość 10 904,9 mln PLN i wzrosły w stosunku do roku 2007 o 2 388,5 mln PLN. Jednak w analizowanym okresie dynamika wzrostu kosztów prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie usług turystycznych przewyższała dynamikę wzrostu przychodów co skutkowało spadkiem dochodów oraz poziomu podatku należnego w latach 2007 – 2010.

W polskiej turystyce dość istotną rolę odgrywa szara strefa, której wielkość jest ciężka do skalkulowania. Jednak według szacunków Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) kształtuje się ona na poziomie 13-14% produktu krajowego brutto.

W poniższej tabeli przedstawiono rekomendacje w zakresie polityki gospodarczej, ukierunkowane na zwiększenie wpływów podatkowych z działalności w sektorze turystyki.

REKOMENDACJE

- ✓ **Porównanie na szczeblu lokalnym rzeczywistego stanu bazy noclegowej z ewidencją działalności gospodarczej. Kontrola obiektów zakwaterowania pod kątem sprawdzenia czy dany podmiot prowadzi zarejestrowaną działalność gospodarczą, czy figuruje w rejestrze obiektów hotelarskich oraz czy odprowadza opłatę klimatyczną.**
- ✓ **Zwiększenie kontroli skarbowej w sektorach gospodarki związanych z turystyką.**
- ✓ **Weryfikacja poprzez kontrole skarbowe czy wzrost kosztów prowadzenia**

działalności nie wynika z tworzenia sztucznych kosztów w celu zmniejszenia obciążeń podatkowych.

- ✓ **Wprowadzenie ulg podatkowych, które miałyby zachęcać podmioty działające w szarej strefie do prowadzenia działalności gospodarczej zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.**
- ✓ **Zmiany przepisów prawa (np. art. 21 ust 1. pkt 43 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych).**

Spis treści

1.	Podejście metodologiczne.....	6
1.1.	Cele i obszar problemowy badania	6
1.2.	Problematyka badania.....	6
1.3.	Zakres badania	7
1.4.	Odbiorcy wyników analizy.....	8
1.5.	Narzędzia i techniki badawcze – analiza <i>desk research</i>	8
2.	Opis wyników badania i ich interpretacje	10
2.1	Wydatki budżetu państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego na turystykę	10
2.2	System opodatkowania przedsiębiorstw sektora turystyki.....	24
2.3	Tendencje zmian struktury sektorowej liczby podatników płacących podatek VAT	29
2.4	Tendencje zmian struktury sektorowej liczby podatników płacących podatek od osób prawnych.....	37
2.5	Struktura sektorowa podatników płacących podatek od osób fizycznych	39
2.6	Tendencje zmian struktury sektorowej przychodów podatników	41
2.7	Tendencje zmian struktury sektorowej kosztów podatników.....	43
2.8	Tendencje zmian struktury sektorowej dochodów podatników	46
2.9	Tendencje zmian struktury sektorowej należnego podatku.....	48
2.10	Możliwości zwiększenia dochodów budżetowych z tytułu podatków w sektorze usług turystycznych	51
3.	Wnioski i rekomendacje.....	54
	Spis wykresów	56
	Spis tabel.....	56

1. Podejście metodologiczne

1.1. Cele i obszar problemowy badania

Celem badania jest analiza wydatków budżetu państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego na turystykę oraz identyfikacja podatków działających na rynku usług turystycznych, a także próba określenia uwarunkowań i możliwości zwiększenia wpływów podatkowych pochodzących z sektora usług turystycznych.

1.2. Problematyka badania

Nakreślony powyżej obszar problemowy znajduje odzwierciedlenie w problemach (pytaniach) badawczych. Udzielenie odpowiedzi na postawione pytania szczegółowe stanowiło rezultat cząstkowy, będący rezultatem przeprowadzonych czynności badawczych i analitycznych. Zrealizowanie głównego celu badania nastąpiło poprzez jego wysycenie informacjami, znajdującymi oparcie w odpowiedziach cząstkowych. Syntezą opracowania są wnioski oraz rekomendacje.

Problemy (pytania) badawcze:

1. Wydatki budżetu państwa oraz jednostek sektora terytorialnego i ich struktura.
2. System opodatkowania przedsiębiorstw sektora turystyki – podatek od towarów i usług (VAT), ryczałt, podatek od dochodów osobistych (PIT), podatek od dochodów osobistych (PIT – L), podatek od dochodów przedsiębiorstw (CIT).
3. Tendencje zmian struktury sektorowej (gałęziowej – wg działów, grup, klas i podklas PKD) liczby podatników płacących poszczególne rodzaje podatków.
4. Tendencje zmian struktury sektorowej (gałęziowej) przychodów podatników płacących poszczególne rodzaje podatków.
5. Tendencje zmian struktury sektorowej (gałęziowej) dochodów podatników płacących poszczególne rodzaje podatków.
6. Tendencje zmian struktury sektorowej (gałęziowej) należnego podatku dla poszczególnych rodzajów podatków.

7. Możliwości zwiększenia dochodów budżetowych z tytułu podatków w sektorze usług turystycznych.

1.3. Zakres badania

Zakres terytorialny

Badanie swoim zasięgiem obejmować będzie obszar całego kraju.

Zakres czasowy

Badanie zostanie przeprowadzone z uwzględnieniem danych z okresu 2007 – 2011.

Zakres przedmiotowy

W badaniu zostaną wykorzystane metody jakościowe przy wykorzystaniu danych wtórnych.

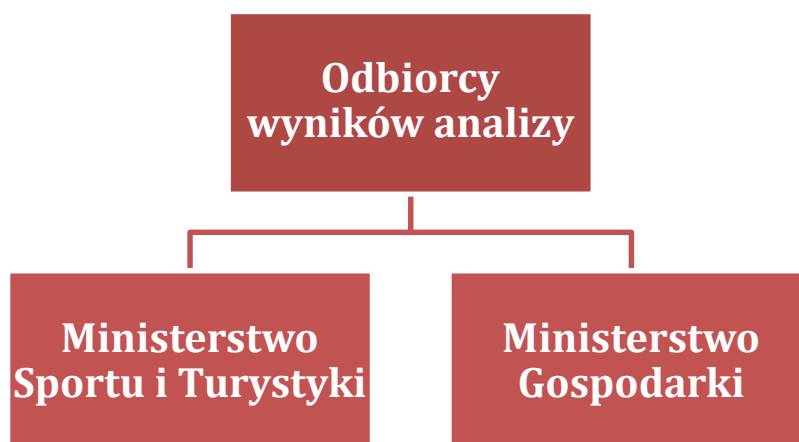
Zakres podmiotowy

Zakres podmiotowy niniejszego badania swoim zasięgiem obejmuje:

- podatnicy prowadzący działalność w sektorach gospodarki powiązanych z turystyką.

1.4. Odbiorcy wyników analizy

1.5. Narzędzia i techniki badawcze – analiza *desk research*

Analiza źródeł wtórnych (ang. *desk research*) to metoda badań jakościowych, służąca zebraniu i analizie danych dotyczących wybranego problemu. W celu otrzymania odpowiedzi na pytania badawcze została przeprowadzona analiza aktualnie obowiązujących uregulowań prawnych w zakresie systemu i polityki podatkowej oraz dane zastane dotyczące kształtowania się rzeczywistych dochodów budżetowych z tytułu opodatkowania podmiotów gospodarczych i zatrudnionych w sektorze usług turystycznych. Wykorzystane zostaną m.in. informacje uzyskane z Ministerstwa Finansów oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

Przedmiotem badania były następujące dokumenty:

1. Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. 1998 nr 144 poz. 930, z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. 1991 nr 80 poz. 350, z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. 2004 nr 54 poz. 535, z późn. zm.)

4. Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. 1992 nr 21 poz. 86, z późn. zm.)

Analiza danych zastanych jest jedną z technik wysycania informacją obszaru problemowego oraz modelem procedury badawczej.

2. Opis wyników badania i ich interpretacje

2.1 Wydatki budżetu państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego na turystykę

Według aktualnych danych gospodarka turystyczna jest jedną z kluczowych gałęzi gospodarki na świecie. Szacuje się, że około 9% światowego PKB generowanych jest w działach gospodarki związanych z turystyką. W Polsce udział gospodarki turystycznej w PKB w 2010 roku wyniósł 5,4%.

Rozwój turystyki jest bardzo ważnym elementem polityki gospodarczej ponieważ przyczynia się między innymi do:

- tworzenia nowych miejsc pracy;
- rozwoju i modernizacji infrastruktury;
- wzrostu aktywności społeczności lokalnych;
- wzrostu dochodu narodowego.

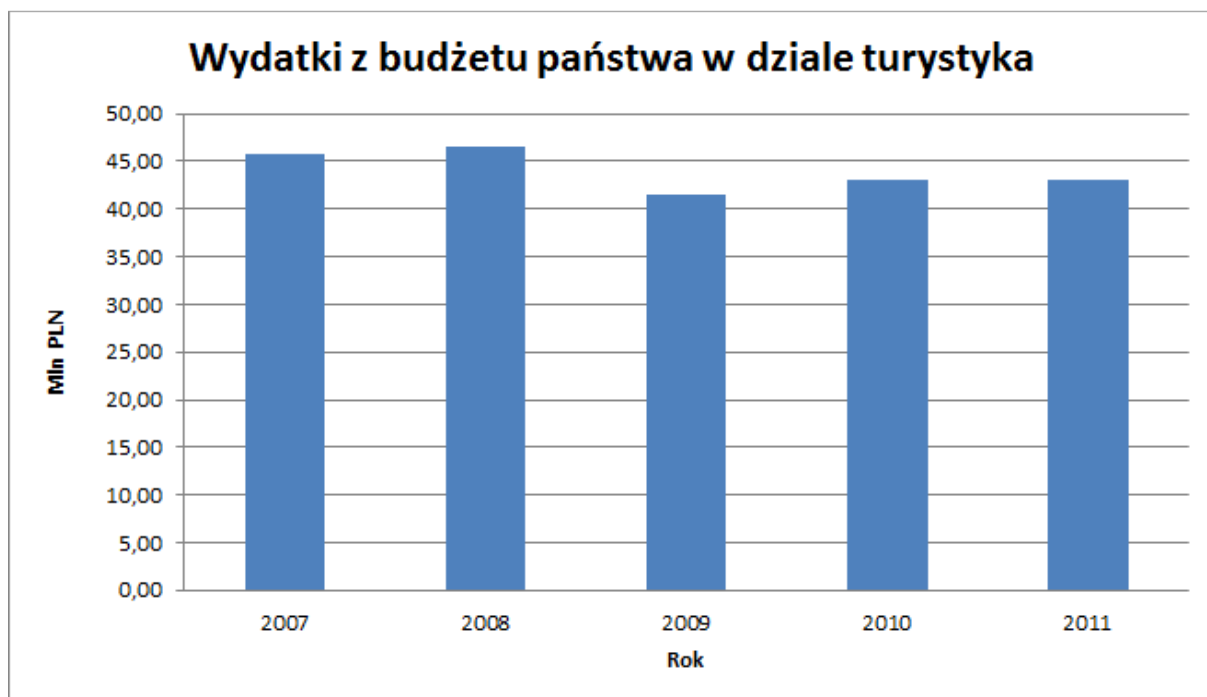
Duży wpływ na rozwój turystyki mają działania podejmowane przez państwo na szczeblu centralnym oraz samorządowym. Działania te wiążą się z koniecznością ponoszenia wydatków z budżetu państwa oraz z budżetów województw, powiatów, gmin oraz miast na prawach powiatu.

Na szczeblu centralnym podejmowane są między innymi działania z zakresu:

- wspomagania rozwoju kadr realizujących zadania związane z rozwojem turystyki;
- monitorowania oraz organizowania działań i prac badawczych w zakresie rynku pracy w turystyce;
- wspierania procesu kształcenia kadr dla turystyki;
- wspieranie działań związanych z aktywnym wypoczynkiem dzieci i młodzieży;

- współpracy z Komitetem Turystyki OECD, Komitetem Doradczym Turystyki działającego przy Komisji Europejskiej oraz z Światową Organizacją Turystyki (UNWTO);
- przygotowania opracowań oraz raportów na temat podejmowanych działań związanych z turystyką.

Wykres 1. Wydatki z budżetu państwa w dziale turystyka w latach 2007 – 2011 (mln PLN)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

Wydatki z budżetu państwa w dziale turystyka w 2011 roku wyniosły 43,03 mln PLN i były porównywalne do wydatków poniesionych w 2010 roku. W 2009 roku zaobserwowano spadek wydatków z budżetu państwa na turystykę.

Do działań gmin oraz miast na prawach powiatu w zakresie turystyki należy między innymi:

- bieżące utrzymanie, modernizacja oraz rozbudowa obiektów i urządzeń turystycznych na terenie gminy;
- prowadzenie instytucji związanych z turystyką na terenie gminy;
- wsparcie finansowe i organizacyjne stowarzyszeń oraz organizacji turystycznych działających na terenie gminy;

- realizacja zadań z zakresu turystyki w ramach zajęć szkolnych;
- uwzględnienie obiektów turystycznych w planach rozwoju przestrzennego oraz zagospodarowania terenu;
- tworzenie przyjaznych warunków prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie turystyki na terenie gminy;
- prowadzenie ewidencji pól biwakowych oraz pozostałych obiektów świadczących usługi hotelarskie.

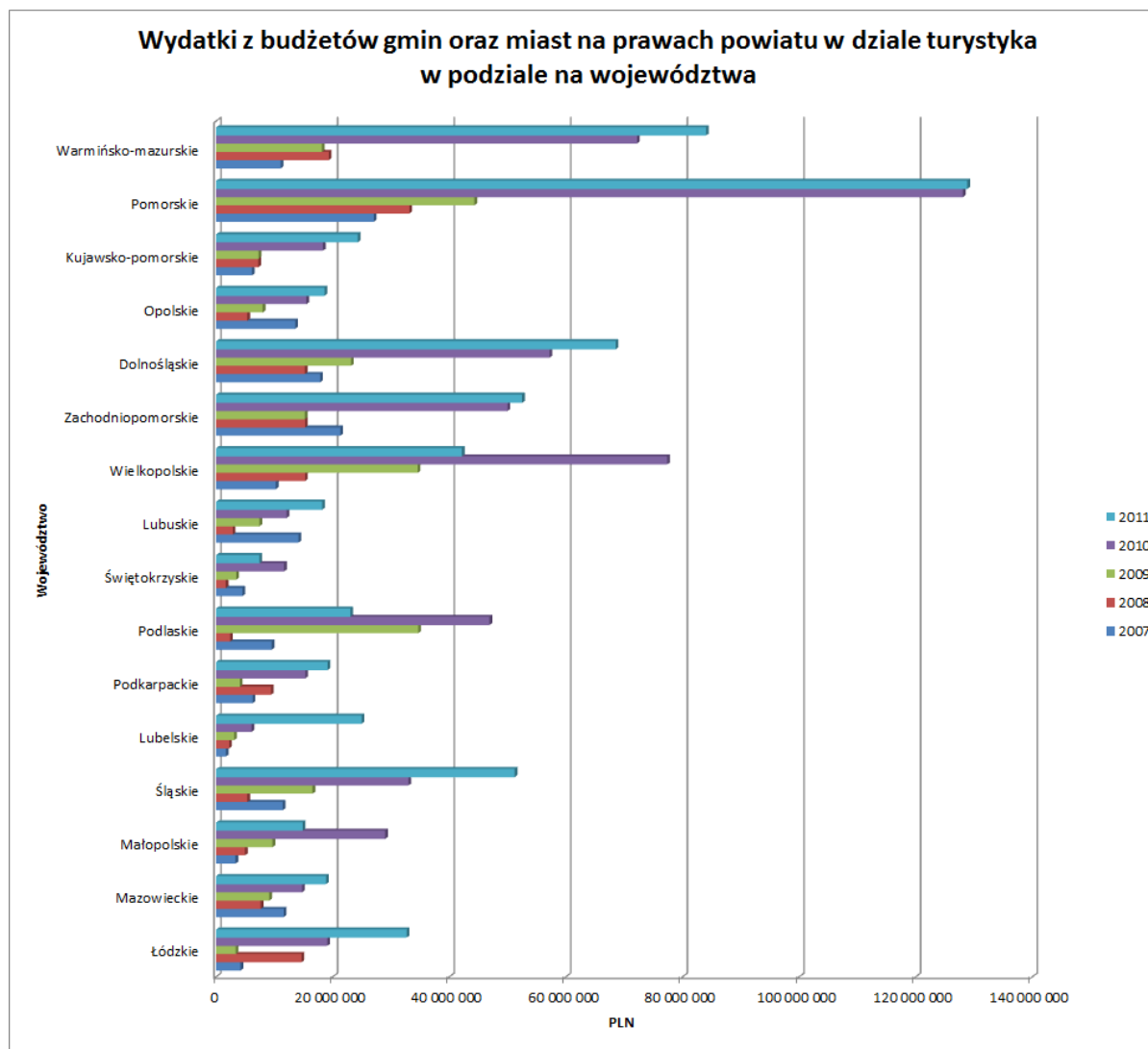
Tabela 1. Wydatki z budżetów gmin oraz miast na prawach powiatu w dziale turystyka w podziale na województwa w latach 2007 – 2011 (PLN)

Województwo	2007	2008	2009	2010	2011
Łódzkie	4 188 364	14 622 126	3 352 317	19 061 122	32 673 445
Mazowieckie	11 584 851	7 650 245	9 121 099	14 735 522	18 847 851
Małopolskie	3 308 046	4 937 673	9 663 436	28 982 039	14 839 716
Śląskie	11 440 841	5 356 816	16 529 992	32 990 373	51 209 618
Lubelskie	1 658 984	2 238 191	3 080 669	6 066 031	24 945 639
Podkarpackie	6 235 497	9 388 925	4 058 287	15 287 913	19 094 528
Podlaskie	9 525 981	2 388 204	34 662 322	46 881 401	23 009 792
Świętokrzyskie	4 514 350	1 643 158	3 439 502	11 645 611	7 415 883
Lubuskie	14 129 866	2 826 802	7 430 557	12 092 058	18 178 378
Wielkopolskie	10 231 626	15 234 559	34 559 911	77 362 207	42 154 441
Zachodniopomorskie	21 292 433	15 253 703	15 213 010	49 964 317	52 478 868
Dolnośląskie	17 846 764	15 221 813	23 130 966	57 185 544	68 521 613
Opolskie	13 557 771	5 342 952	7 991 726	15 479 509	18 603 119
Kujawsko-pomorskie	6 141 432	7 234 375	7 277 497	18 307 845	24 284 279
Pomorskie	27 044 648	33 142 347	44 293 039	128 088 790	128 842 998
Warmińsko-mazurskie	11 068 123	19 298 179	18 144 229	72 177 043	84 021 139
Razem	173 769 577	161 780 067	241 948 559	606 307 324	629 121 308

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych.

W analizowanym okresie wydatki z budżetów gmin i miast na prawach powiatu wykazują tendencję wzrostową. Znaczny wzrost nastąpił w 2010 roku, kiedy to wydatki wzrosły ponad dwukrotnie. W 2011 roku wydatki z budżetów gmin i miast na prawach powiatu osiągnęły wielkość 629 121 308 PLN i były wyższe o 3,76% w porównaniu z rokiem 2010.

Wykres 2. Wydatki z budżetów gmin oraz miast na prawach powiatu w dziale turystyka w podziale na województwa w latach 2007 – 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych.

Największe wydatki w dziale turystyka w 2011 roku na poziomie gmin odnotowano w województwach: pomorskim (128 842 998 PLN), warmińsko-mazurskim (84 021 139 PLN) oraz dolnośląskim (68 521 613 PLN). Natomiast najmniejsze w województwach: świętokrzyskim (7 415 883 PLN), małopolskim (14 839 716 PLN) oraz lubuskim (18 178 378 PLN).

Tabela 2. Udział poszczególnych województw w wydatkach z budżetów gmin i miast na prawach powiatu w latach 2007 - 2011

Województwo	2007	2008	2009	2010	2011
Łódzkie	2,41%	9,04%	1,39%	3,14%	5,19%
Mazowieckie	6,67%	4,73%	3,77%	2,43%	3,00%
Małopolskie	1,90%	3,05%	3,99%	4,78%	2,36%
Śląskie	6,58%	3,31%	6,83%	5,44%	8,14%
Lubelskie	0,95%	1,38%	1,27%	1,00%	3,97%
Podkarpackie	3,59%	5,80%	1,68%	2,52%	3,04%
Podlaskie	5,48%	1,48%	14,33%	7,73%	3,66%
Świętokrzyskie	2,60%	1,02%	1,42%	1,92%	1,18%
Lubuskie	8,13%	1,75%	3,07%	1,99%	2,89%
Wielkopolskie	5,89%	9,42%	14,28%	12,76%	6,70%
Zachodniopomorskie	12,25%	9,43%	6,29%	8,24%	8,34%
Dolnośląskie	10,27%	9,41%	9,56%	9,43%	10,89%
Opolskie	7,80%	3,30%	3,30%	2,55%	2,96%
Kujawsko-pomorskie	3,53%	4,47%	3,01%	3,02%	3,86%
Pomorskie	15,56%	20,49%	18,31%	21,13%	20,48%
Warmińsko-mazurskie	6,37%	11,93%	7,50%	11,90%	13,36%
Razem	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych.

Aż 20,48% ogółu wydatków gmin w dziale turystyka stanowiły wydatki z budżetów gmin i miast na prawach powiatu zlokalizowanych w województwie pomorskim.

Do zadań powiatów realizowanych w zakresie turystyki zalicza się między innymi:

- utrzymanie szkolnych schronisk młodzieżowych oraz realizacja zadań z zakresu turystyki w ramach zajęć szkolnych;

- ewidencja, nadzór oraz dofinansowanie stowarzyszeń turystycznych działających na terenie powiatu;
- prowadzenie instytucji związanych z turystyką i wypoczynkiem na terenie powiatu;
- wsparcie finansowe imprez turystycznych na terenie powiatu;
- współdziałanie w zakresie planowania rozwoju przestrzennego i zagospodarowania terenu w obiekty turystyczne i rekreacyjne;
- wsparcie ratownictwa wodnego i górskiego;
- współpraca oraz promocja w zakresie rozwoju turystyki w powiecie.

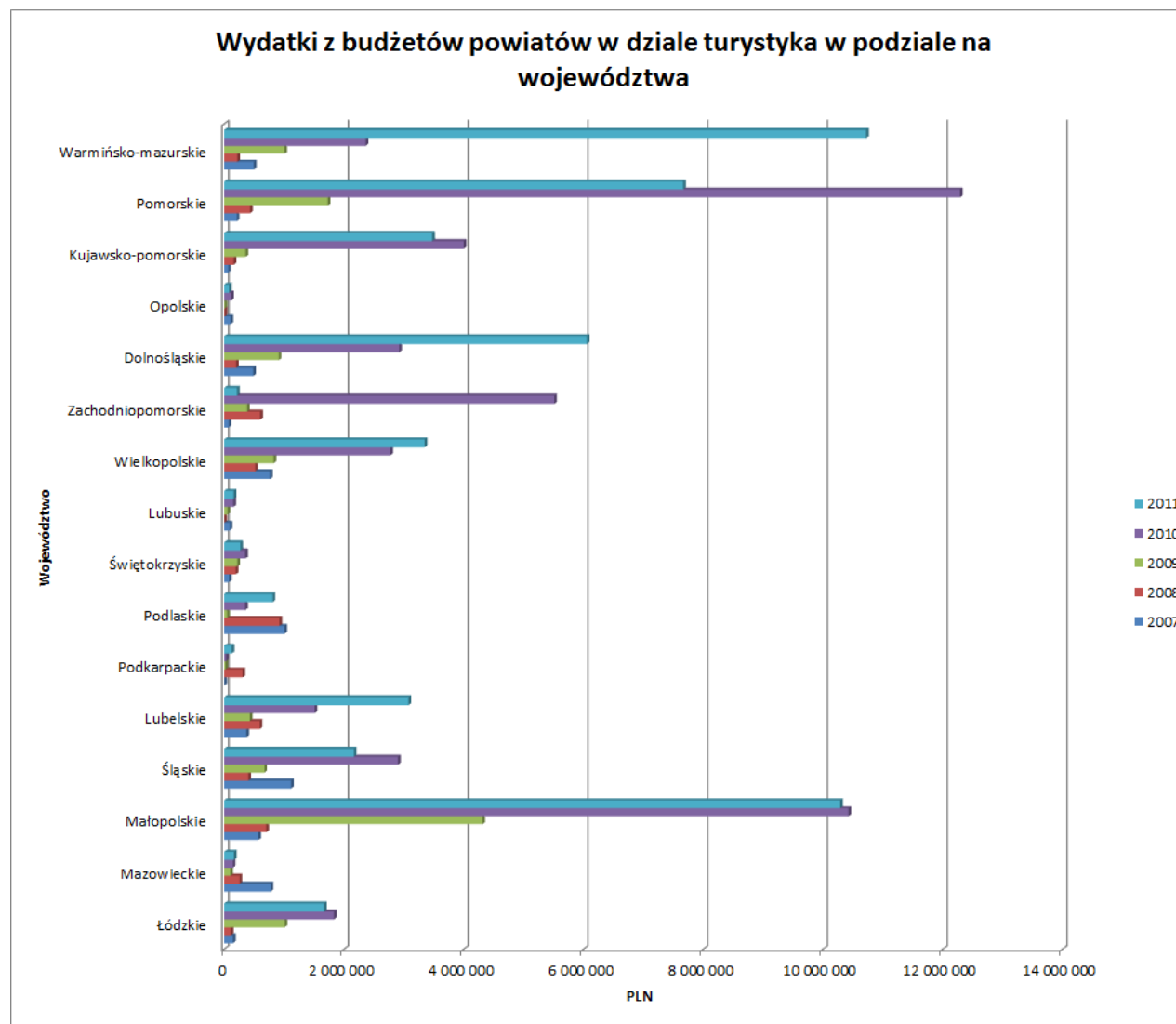
Tabela 3. Wydatki z budżetów powiatów w dziale turystyka w podziale na województwa w latach 2007 – 2011

Województwo	2007	2008	2009	2010	2011
Łódzkie	149 999	115 532	1 014 092	1 836 503	1 670 141
Mazowieckie	776 564	260 317	104 734	148 500	166 113
Małopolskie	574 590	707 668	4 316 775	10 427 836	10 290 486
Śląskie	1 120 574	407 985	673 693	2 906 604	2 168 941
Lubelskie	375 797	597 124	429 527	1 514 575	3 080 935
Podkarpackie	6 906	310 942	22 333	32 775	129 463
Podlaskie	1 009 310	925 650	52 787	356 917	811 691
Świętokrzyskie	82 495	195 378	221 685	356 488	271 337
Lubuskie	97 335	8 248	58 873	158 124	159 126
Wielkopolskie	768 779	524 588	828 651	2 779 739	3 350 674
Zachodniopomorskie	79 605	605 253	386 121	5 516 294	217 137
Dolnośląskie	486 656	202 342	913 846	2 928 405	6 060 279
Opolskie	108 245	14 742	12 582	122 634	84 372
Kujawsko-pomorskie	71 996	160 999	361 516	4 001 885	3 477 315
Pomorskie	214 660	434 635	1 735 030	12 291 251	7 670 096
Warmińsko-mazurskie	498 524	224 181	1 007 302	2 365 179	10 726 776
Razem	6 422 036	5 695 584	12 139 546	47 743 711	50 334 885

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych.

W analizowanym okresie wydatki powiatów wykazują tendencję wzrostową. Znaczny wzrost zaobserwowano w 2010 roku, kiedy to nastąpił prawie czterokrotny wzrost wydatków. W 2011 roku wydatki z budżetów powiatów osiągnęły wielkość 50 334 885 PLN i były wyższe o 5,43% w porównaniu z rokiem 2010.

Wykres 3. Wydatki z budżetów powiatów w dziale turystyka w podziale na województwa w latach 2007 - 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych.

Największe wydatki w dziale turystyka w 2011 roku na poziomie powiatów odnotowano w województwach: warmińsko-mazurskim (10 726 776 PLN), małopolskim (10 290 486 PLN) oraz pomorskim (7 670 096 PLN). Natomiast najmniejsze w województwach: opolskim (84 372 PLN), podkarpackim (129 463 PLN) oraz mazowieckim (166 113 PLN).

Tabela 4. Udział poszczególnych województw w wydatkach z budżetów powiatów w latach 2007 - 2011

Województwo	2007	2008	2009	2010	2011
Łódzkie	2,34%	2,03%	8,35%	3,85%	3,32%
Mazowieckie	12,09%	4,57%	0,86%	0,31%	0,33%
Małopolskie	8,95%	12,42%	35,56%	21,84%	20,44%
Śląskie	17,45%	7,16%	5,55%	6,09%	4,31%
Lubelskie	5,85%	10,48%	3,54%	3,17%	6,12%
Podkarpackie	0,11%	5,46%	0,18%	0,07%	0,26%
Podlaskie	15,72%	16,25%	0,43%	0,75%	1,61%
Świętokrzyskie	1,28%	3,43%	1,83%	0,75%	0,54%
Lubuskie	1,52%	0,14%	0,48%	0,33%	0,32%
Wielkopolskie	11,97%	9,21%	6,83%	5,82%	6,66%
Zachodniopomorskie	1,24%	10,63%	3,18%	11,55%	0,43%
Dolnośląskie	7,58%	3,55%	7,53%	6,13%	12,04%
Opolskie	1,69%	0,26%	0,10%	0,26%	0,17%
Kujawsko-pomorskie	1,12%	2,83%	2,98%	8,38%	6,91%
Pomorskie	3,34%	7,63%	14,29%	25,74%	15,24%
Warmińsko-mazurskie	7,76%	3,94%	8,30%	4,95%	21,31%
Razem	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych.

Aż 21,31% ogółu wydatków powiatów w dziale turystyka stanowiły wydatki z budżetów powiatów zlokalizowanych w województwie warmińsko-mazurskim. W analizowanym okresie bardzo niski odsetek wydatków w dziale turystyka odnotowano w województwach: podkarpackim, świętokrzyskim, lubuskim oraz opolskim.

Do kompetencji samorządu wojewódzkiego w zakresie turystyki należą przede wszystkim:

- prowadzenie rejestru i kontroli organizatorów turystyki oraz pośredników turystycznych;
- wydawanie uprawnień przewodnik turystycznego i pilota wycieczek;
- kontrola oraz przyznawanie obiektom hotelarskim poszczególnych kategorii;
- koordynowanie oraz rozwój sieci informacji turystycznej na terenie województwa;
- współdziałanie z instytucjami działającymi w zakresie turystyki na szczeblu gminnym, powiatowym, wojewódzkim oraz krajowym;
- realizacja zadań z zakresu turystyki w ramach zajęć szkolnych;
- udział w działaniach Regionalnej Organizacji Turystycznej;
- promocja potencjału turystycznego województwa;
- opiniowanie planów zagospodarowania przestrzennego województwa w zakresie obiektów turystycznych.

Tabela 5. Wydatki z budżetów województw w dziale turystyka w podziale na województwa w latach 2008 – 2011 (PLN)

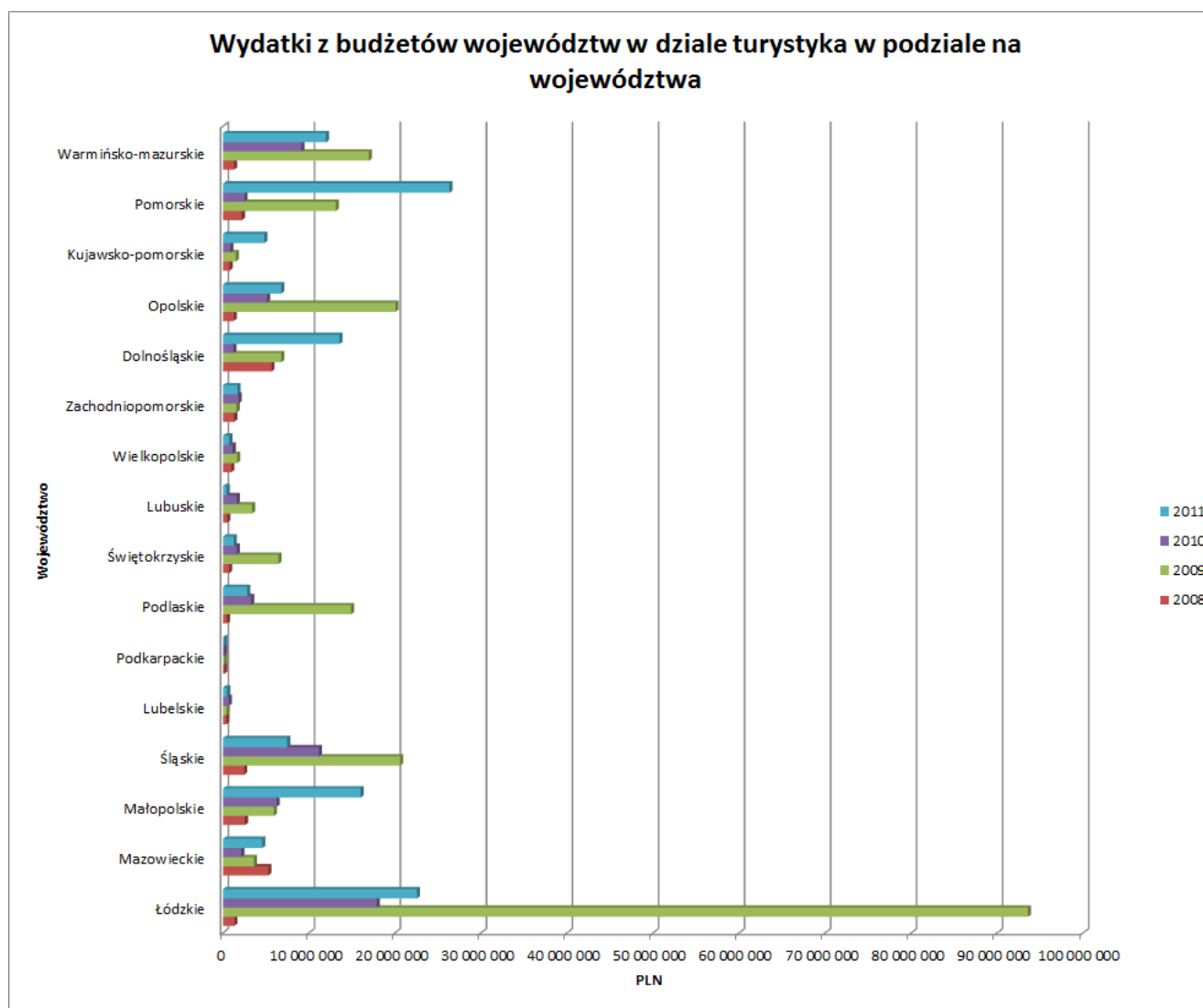
Województwo	2008	2009	2010	2011
Łódzkie	1 328 132	93 585 147	17 882 805	22 568 284
Mazowieckie	5 293 634	3 597 684	2 156 770	4 574 185
Małopolskie	2 558 400	5 931 066	6 245 767	16 005 484
Śląskie	2 467 224	20 604 594	11 165 355	7 471 514
Lubelskie	391 893	439 649	676 847	493 002
Podkarpackie	150 000	150 000	150 000	150 000
Podlaskie	486 211	14 910 083	3 278 696	2 825 532
Świętokrzyskie	713 413	6 470 038	1 617 112	1 248 128
Lubuskie	513 481	3 387 333	1 603 306	434 081
Wielkopolskie	966 406	1 659 071	1 134 762	746 011
Zachodniopomorskie	1 314 413	1 592 360	1 821 612	1 690 954
Dolnośląskie	5 652 192	6 781 507	1 218 763	13 554 769
Opolskie	1 244 921	20 074 716	5 130 167	6 783 604
Kujawsko-pomorskie	781 728	1 495 145	859 415	4 807 005
Pomorskie	2 200 815	13 114 229	2 495 536	26 334 300
Warmińsko-mazurskie	1 286 315	16 970 003	9 140 482	11 975 873
Razem	27 349 177	210 762 625	66 577 393	121 662 727

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych.

Wydatki z budżetów województw w dziale turystyka w 2011 roku osiągnęły wartość 121 662 727 PLN i były wyższe o 82,74% w porównaniu z 2010 rokiem. Duży spadek wydatków samorządów wojewódzkich w dziale turystyka odnotowano w 2010 roku.

Największe wydatki w dziale turystyka w 2011 roku na poziomie samorządów wojewódzkich odnotowano w województwach: pomorskim (26 334 300 PLN), łódzkim (22 568 284 PLN) oraz małopolskim (16 005 484 PLN). Natomiast najniższe w województwach: podkarpackim (150 000 PLN), lubuskim (434 081 PLN) oraz wielkopolskim (746 011 PLN).

Wykres 4. Wydatki z budżetów województw w dziale turystyka w podziale na województwa w latach 2008 - 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych.

Tabela 6. Udział poszczególnych województw w wydatkach z budżetów województw w latach 2008 - 2011

Województwo	2008	2009	2010	2011
Łódzkie	4,86%	44,40%	26,86%	18,55%
Mazowieckie	19,36%	1,71%	3,24%	3,76%
Małopolskie	9,35%	2,81%	9,38%	13,16%
Śląskie	9,02%	9,78%	16,77%	6,14%
Lubelskie	1,43%	0,21%	1,02%	0,41%
Podkarpackie	0,55%	0,07%	0,23%	0,12%
Podlaskie	1,78%	7,07%	4,92%	2,32%
Świętokrzyskie	2,61%	3,07%	2,43%	1,03%
Lubuskie	1,88%	1,61%	2,41%	0,36%
Wielkopolskie	3,53%	0,79%	1,70%	0,61%
Zachodniopomorskie	4,81%	0,76%	2,74%	1,39%
Dolnośląskie	20,67%	3,22%	1,83%	11,14%
Opolskie	4,55%	9,52%	7,71%	5,58%
Kujawsko-pomorskie	2,86%	0,71%	1,29%	3,95%
Pomorskie	8,05%	6,22%	3,75%	21,65%
Warmińsko-mazurskie	4,70%	8,05%	13,73%	9,84%
Razem	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych.

Wydatki z budżetów trzech województw (pomorskie, łódzkie, małopolskie) stanowią ponad połowę wydatków wszystkich województw w dziale turystyka. W analizowanym okresie bardzo niskim poziomem wydatków w dziale turystyka charakteryzowały się następujące województwa: lubelskie, podkarpackie, wielkopolskie oraz zachodniopomorskie.

Tabela 7. Skonsolidowane wydatki w dziale turystyka w latach 2007 – 2011 (mln PLN)

Wydatki	2007	2008	2009	2010	2011
Wydatki budżetu państwa	45,82	46,60	41,41	42,98	43,03
Wydatki budżetów województw	21,70	27,35	210,76	66,58	121,66
Wydatki budżetów powiatów	6,42	5,70	12,14	47,74	50,33
Wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatu	173,77	161,78	241,95	606,31	629,12
Razem	247,71	241,42	506,26	763,61	844,15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych.

Skonsolidowane wydatki w dziedzinie turystyki w 2011 roku wyniosły 844,15 mln PLN i wzrosły o 10,55% w porównaniu z 2010 rokiem. Wydatki z budżetu państwa na turystykę zostały zrealizowane w 2011 roku w wysokości 43,03 mln PLN i były wyższe o 0,12% w porównaniu z 2010 rokiem, natomiast wydatki z budżetów samorządów terytorialnych (łącznie dla gmin, powiatów i województw) wyniosły 629,12 mln PLN.

Tabela 8. Udział poszczególnych budżetów w skonsolidowanych wydatkach w dziedzinie turystyki w latach 2007 - 2011

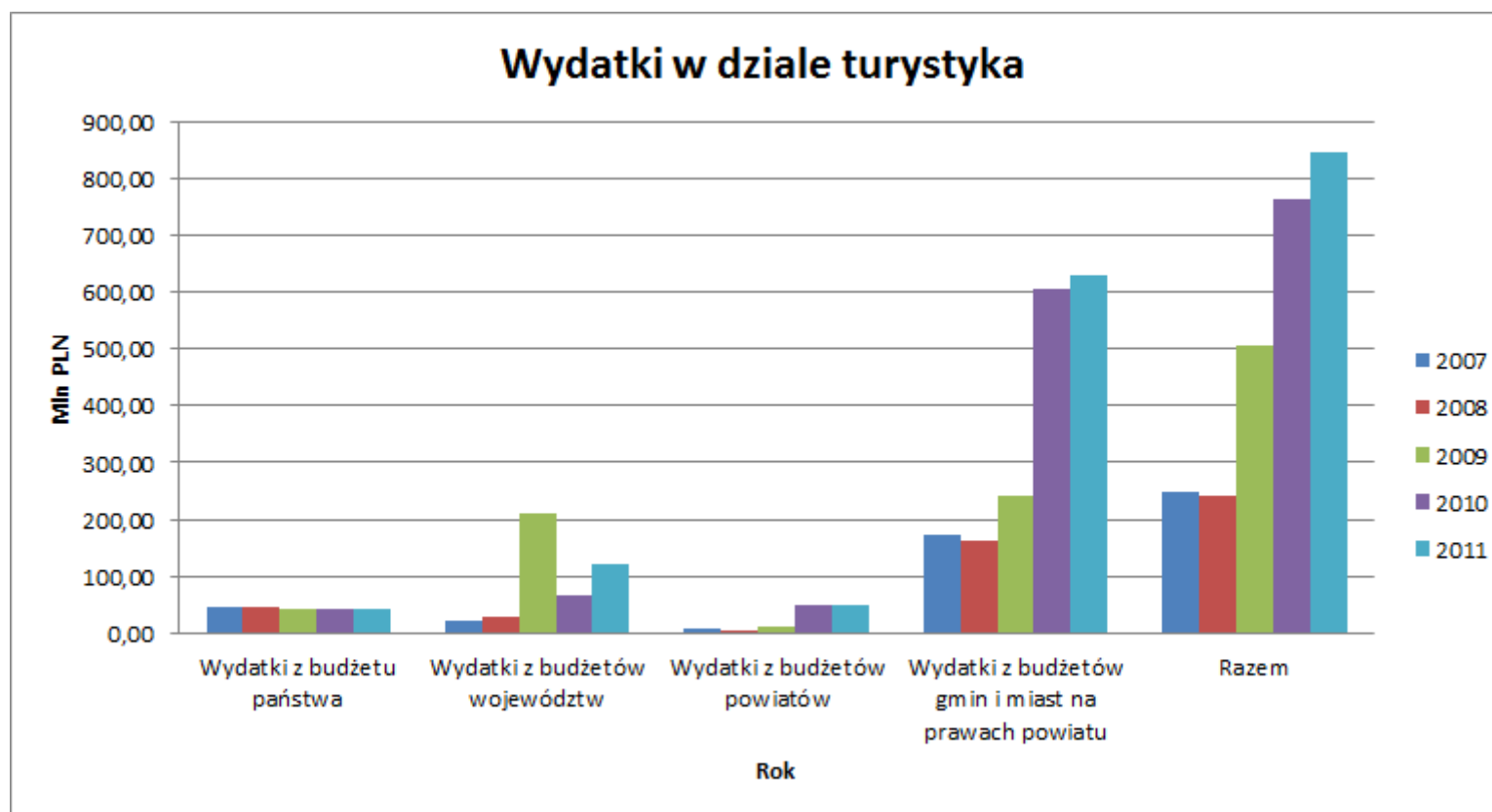
Wydatki	2007	2008	2009	2010	2011
Wydatki z budżetu państwa	18,50%	19,30%	8,18%	5,63%	5,10%
Wydatki z budżetów województw	8,76%	11,33%	41,63%	8,72%	14,41%
Wydatki z budżetów powiatów	2,59%	2,36%	2,40%	6,25%	5,96%
Wydatki z budżetów gmin i miast na prawach powiatu	70,15%	67,01%	47,79%	79,40%	74,53%
Razem	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych oraz Ministerstwa Finansów.

Struktura wydatków jednostek samorządów terytorialnych na turystykę nie uległa zmianie w ostatnich latach. Największy udział w 2011 roku w wydatkach z budżetów samorządów terytorialnych miały wydatki samorządów gminnych (w tym miast na prawach powiatu). Udział wydatków z budżetów gmin w porównaniu z 2010 r. obniżył się z 79,40% do 74,53%, podobnie jak powiatów – z 6,25% do 5,96%. Wzrósł natomiast udział wydatków z budżetów województw w dziedzinie turystyki z 8,72% do 14,41%. Z roku na rok maleje udział wydatków budżetu państwa w skonsolidowanych wydatkach na turystykę. W 2011 roku wyniósł on zaledwie 5,10%.

Poniższy wykres przedstawia wydatki poszczególnych budżetów na turystykę w latach 2007 – 2011.

Wykres 5. Wydatki poszczególnych budżetów w dziale turystyka w latach 2007 - 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych oraz Ministerstwa Finansów.

2.2 System opodatkowania przedsiębiorstw sektora turystyki

Podatek od towarów i usług (VAT)

Podstawą opodatkowania przy wykonywaniu usług turystyki jest kwota marży pomniejszona o kwotę należnego podatku, chyba że przy świadczeniu usługi turystyki podatnik oprócz usług nabywanych od innych podatników dla bezpośredniej korzyści turysty część świadczeń w ramach tej usługi wykonuje we własnym zakresie. Odrębnie ustala się wtedy podstawę opodatkowania dla usług własnych i odrębnie w odniesieniu do usług nabytych od innych podatników dla bezpośredniej korzyści turysty. Podstawy opodatkowania dla usług własnych oblicza się na podstawie przepisów Ustawy z dnia 11.03.2004 r. o podatku od towarów i usług (z późn. zm.). Podatnik obowiązany jest do wykazania w prowadzonej ewidencji, jaka część należności za usługę przypada na usługi nabyte od innych podatników dla bezpośredniej korzyści turysty, a jaka na usługi własne.

Marża jest to różnica między kwotą należności, którą ma zapłacić nabywca usługi, a ceną nabycia przez podatnika towarów i usług od innych podatników dla bezpośredniej korzyści turysty, czyli usług stanowiących składnik świadczonej usługi turystyki, a w szczególności transport, zakwaterowanie, wyżywienie, ubezpieczenie.

Kwotę marży pomniejszoną o kwotę należnego podatku stosuje się bez względu na to, kto nabywa usługę turystyki, w przypadku gdy podatnik działa na rzecz nabywcy usługi we własnym imieniu i na własny rachunek bądź przy świadczeniu usługi nabywa towary i usługi od innych podatników dla bezpośredniej korzyści turysty. Podatnicy ci są obowiązani prowadzić ewidencję z uwzględnieniem kwot wydatkowanych na nabycie towarów i usług od innych podatników dla bezpośredniej korzyści turysty, oraz posiadać dokumenty, z których wynikają te kwoty. Podatnikom takim nie przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwoty podatku naliczonego od towarów i usług nabytych dla bezpośredniej korzyści turysty. Podmioty te w wystawionych przez siebie fakturach nie wykazuje kwot podatku.

Usługi turystyki podlegają opodatkowaniu stawką podatku w wysokości 0%, jeżeli usługi nabywane od innych podatników dla bezpośredniej korzyści turysty są świadczone poza terytorium Unii Europejskiej. Jeżeli usługi nabywane od innych

podatników dla bezpośredniej korzyści turysty są świadczone zarówno na terytorium Unii Europejskiej, jak i poza nią, to usługi turystyki podlegają opodatkowaniu stawką podatku w wysokości 0% tylko w części, która dotyczy usług świadczonych poza terytorium Unii Europejskiej. Stawkę podatku w wysokości 0% stosuje się pod warunkiem posiadania przez podatnika dokumentów potwierdzających świadczenie tych usług poza terytorium Unii Europejskiej.

Podatek dochodowy:

W sektorze turystyki dostępne są następujące formy opodatkowania podatkiem dochodowym:

1. Formy opodatkowania podatkiem dochodowym osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą:
  - karta podatkowa;
  - ryczałt od przychodów ewidencjonowanych;
  - zasady ogólne opodatkowane wg skali lub podatkiem liniowym 19%.

2. Opodatkowanie podatkiem od osób prawnych

Osoby fizyczne osiągające przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej mogą opłacać zryczałtowany podatek dochodowy w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych bądź karty podatkowej.

Opodatkowaniu ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych podlegają przychody osób fizycznych z pozarolniczej działalności gospodarczej, w tym również, gdy działalność ta jest prowadzona w formie spółki cywilnej osób fizycznych lub spółki jawnej osób fizycznych. Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych wynosi 17% w przypadku usług:

- związanych z zakwaterowaniem (PKWiU dział 55)
- świadczonych przez agentów i pośredników turystycznych w zakresie rezerwacji biletów (PKWiU 79.11.1), przez agentów i pośredników turystycznych w zakresie rezerwacji zakwaterowania, rejsów wycieczkowych i wycieczek zorganizowanych (PKWiU 79.11.2), przez organizatorów turystyki (PKWiU 79.12.1), związanych z promowaniem

turystyki (PKWiU 79.90.11.0), w zakresie informacji turystycznej (PKWiU 79.90.12.0), przez pilotów wycieczek i przewodników turystycznych (PKWiU 79.90.20.0), w zakresie rezerwacji nieruchomości będących we współwłasności (PKWiU 79.90.31.0).

Podatek zryczałtowany pobiera się bez pomniejszania przychodu o koszty uzyskania. Podatnicy oraz spółki, których wspólnicy są opodatkowani w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, są obowiązani posiadać i przechowywać dowody zakupu towarów, prowadzić wykaz środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, ewidencję wyposażenia oraz, odrębnie za każdy rok podatkowy, ewidencję przychodów.

Zryczałtowany podatek dochodowy w formie karty podatkowej mogą płacić podatnicy świadczący usługi hotelarskie polegające na wynajmie pokoi gościnnych i domków turystycznych (w tym wydawanie posiłków), jeżeli łączna liczba pokoi (w tym także w domkach turystycznych) nie przekracza 12.

Karta podatkowa nie wymaga prowadzenia żadnej księgowości, rachunki wystawia się tylko na żądanie klienta. Podatek opłaca się w formie stałej miesięcznej opłaty ustalonej raz do roku na podstawie decyzji otrzymanej z Urzędu Skarbowego. Poniżej przedstawiono obowiązujące stawki w formie karty podatkowej:

Rodzaj usługi	W miejscowości o liczbie mieszkańców (wysokość stawek w zł)		
	do 5 000	ponad 5 000 do 20 000	Powyżej 20 000
Usługi hotelarskie polegające na wynajmie pokoi gościnnych i domków turystycznych (w tym wydawanie posiłków), jeżeli łączna liczba pokoi (w tym także w domkach turystycznych) nie przekracza 12	50-110	90-190	170-340

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą mogą wybrać formę opodatkowania podatkiem dochodowym na zasadach ogólnych. Przy takim opodatkowaniu, podatek płacony jest od uzyskanego dochodu (przychód z działalności gospodarczej pomniejszony o koszty uzyskania przychodów). Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, maksymalną wysokość wpłat dokonywanych przez przedsiębiorców, prowadzących działalność gospodarczą w

dziedzinie turystyki, wypoczynku, sportu i rekreacji, na rzecz Polskiej Organizacji Turystycznej, uznawaną za koszt uzyskania przychodów. Wpłata na rzecz tej organizacji uznawana za koszt uzyskania przychodów nie może przekraczać 0,05% przychodu uzyskanego przez podatników z działalności gospodarczej w dziedzinie turystyki, wypoczynku, sportu i rekreacji w roku podatkowym, w którym jest dokonywana wpłata. Wpłaty na rzecz Polskiej Organizacji Turystycznej w części przekraczającej tę kwotę nie mogą być zaliczone do kosztów uzyskania przychodów.

W tej formie opodatkowania na zasadach ogólnych można płacić podatek dochodowy wg skali lub być opodatkowanym podatkiem liniowym:

- podatek dochodowy wg skali: w przypadku opodatkowana wg skali podatek płaci się wg dwóch stawek 18 % przy dochodzie do kwoty 85 528 zł a powyżej tej kwoty stawka podatku wynosi 32%, przysługuje również odliczenie tzw. kwoty wolnej w wysokości podatku 556, 02 zł.

Podstawa obliczenia podatku w złotych		Podatek wynosi
ponad	do	
	85 528	18% minus kwota zmniejszająca podatek 556 zł 02 gr
85 528		14 839 zł 02 gr + 32% nadwyżki ponad 85 528 zł

- podatek liniowy posiada jedną stawkę w wysokości 19 %.

Będąc opodatkowanym wg skali podatnik ma możliwość korzystania z ulg oraz rozliczania się razem z małżonkiem. Natomiast wybór podatku liniowego wyłącza takie możliwości.

Podatnicy prowadzący działalność gospodarczą opodatkowaną na zasadach ogólnych są zobowiązani do prowadzenia książki przychodów i rozchodów i na jej podstawie ustalanych jest dochód z działalności a następnie wysokość podatku. W przypadku tego opodatkowania zaliczki na podatek dochodowy podatnik jest zobowiązany do płacenia w okresach miesięcznych lub kwartalnie. Po zakończeniu roku należy złożyć zeznanie podatkowe w terminie do 30-go kwietnia.

Osoby prawne oraz spółki kapitałowe opodatkowane są podatkiem dochodowym od osób prawnych. Podatek od osób prawnych mogą również stosować jednostki

organizacyjne niemające osobowości prawnej, z wyjątkiem spółek niemających osobowości prawnej, chyba że posiadają siedzibę lub zarząd w innym państwie, jeżeli zgodnie z przepisami prawa podatkowego tego państwa są traktowane jak osoby prawne i podlegają w tym państwie opodatkowaniu od całości swoich dochodów bez względu na miejsce ich osiągnięcia. Podatnikami mogą być również grupy co najmniej dwóch spółek prawa handlowego mających osobowość prawną, które pozostają w związkach kapitałowych.

Przedmiotem opodatkowania podatkiem dochodowym jest dochód bez względu na rodzaj źródeł przychodów, z jakich dochód ten został osiągnięty (z uwzględnieniem przychodów niestanowiących podstawy opodatkowania). Dochodem jest nadwyżka sumy przychodów nad kosztami ich uzyskania, osiągnięta w roku podatkowym. Podatek od osób prawnych wynosi 19% podstawy opodatkowania.

Podmioty opodatkowane podatkiem dochodowym od osób prawnych są obowiązane do prowadzenia ewidencji rachunkowej, zgodnie z odrębnymi przepisami, w sposób zapewniający określenie wysokości dochodu (straty), podstawy opodatkowania i wysokości należnego podatku za rok podatkowy, a także do uwzględnienia w ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych informacji niezbędnych do obliczenia wysokości odpisów amortyzacyjnych.

2.3 Tendencje zmian struktury sektorowej liczby podatników płacących podatek VAT

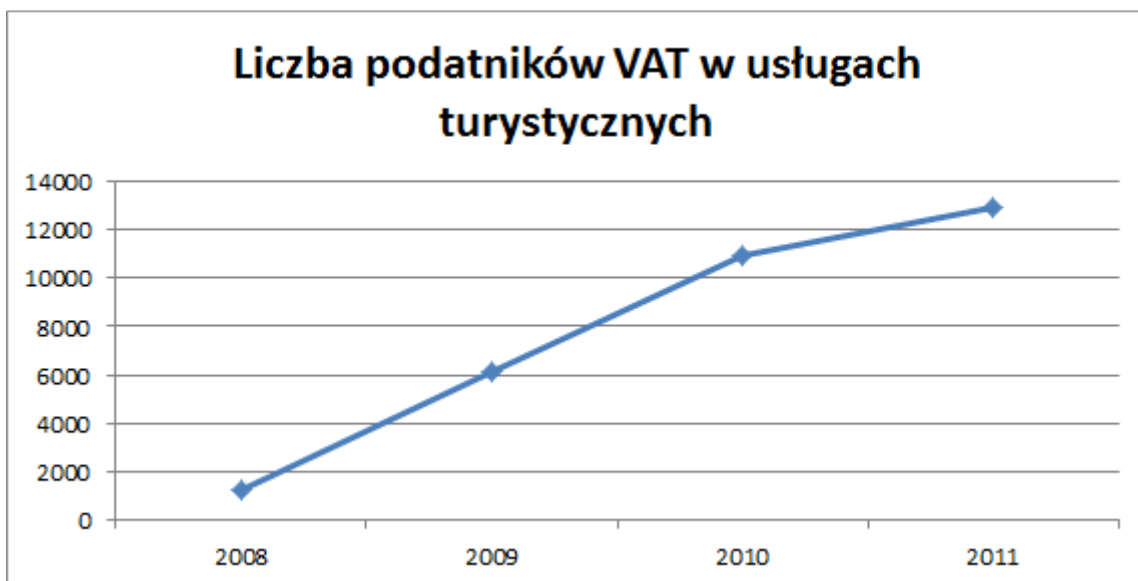
Na koniec 2011 roku zarejestrowanych było 12 876 podatników VAT w sekcjach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką. Od 2008 roku liczba ta systematycznie rośnie. We wszystkich podklasach odnotowano wzrost liczby podatników VAT. Największą dynamikę wzrostu odnotowano w podklasach: 79.90.B (działalność w zakresie informacji turystycznej), 79.11.A (działalność agentów turystycznych) oraz 55.10.Z (hotele i podobne obiekty zakwaterowania). Natomiast najmniejszą dynamikę wzrostu odnotowano w podklasie 55.30.Z (pola kempingowe i pola namiotowe).

Tabela 9. Liczba podatników VAT w poszczególnych podklasach PKD w latach 2008 - 2011

PKD	2008	2009	2010	2011
55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	313	1536	2878	3423
55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	379	2258	3838	4513
55.30.Z Pola kempingowe i pola namiotowe	23	99	205	215
55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie	20	92	223	264
79.11.A Działalność agentów turystycznych	209	860	1423	1720
79.11.B Działalność pośredników turystycznych	64	246	407	451
79.12.Z Działalność organizatorów turystyki	172	875	1680	1959
79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych	27	139	242	267
79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej	4	29	51	64

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

Wykres 6. Liczba podatników VAT w sekcjach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2008 - 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

W 2011 roku największy odsetek podatników VAT w sekcjach gospodarki związanych z turystyką zanotowano w podklasie 55.10.Z hotele i podobne obiekty zakwaterowania i wyniósł on 26,58%. Natomiast najmniejszy udział miały podklasy: 79.90.B działalność w zakresie informacji turystycznej (0,50%), 55.30.Z pola kempingowe i pola namiotowe (1,67%) oraz 55.90.Z pozostałe zakwaterowanie (2,05%). W latach 2008 – 2011 największy spadek w ogólnej strukturze podatników VAT w turystyce odnotowano w podklasie 79.11.A działalność agentów turystycznych (z 17,26% do 13,36%). Natomiast największy wzrost nastąpił w podklasie 55.20.Z obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania (wzrost o 3,75 punktów procentowych).

Tabela 10. Struktura podatników VAT w sekcjach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2008 - 2011

PKD	2008	2009	2010	2011
55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	25,85%	25,04%	26,29%	26,58%
55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	31,30%	36,81%	35,06%	35,05%
55.30.Z Pola kempingowe i pola namiotowe	1,90%	1,61%	1,87%	1,67%
55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie	1,65%	1,50%	2,04%	2,05%
79.11.A Działalność agentów turystycznych	17,26%	14,02%	13,00%	13,36%
79.11.B Działalność pośredników turystycznych	5,28%	4,01%	3,72%	3,50%
79.12.Z Działalność organizatorów turystyki	14,20%	14,26%	15,35%	15,21%
79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych	2,23%	2,27%	2,21%	2,07%
79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej	0,33%	0,47%	0,47%	0,50%
Razem	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

W 2011 kwota podatku VAT podlegająca wpłacie do urzędu skarbowego w sekcjach gospodarki związanych z turystyką wyniosła 373 904 302 PLN i była wyższa o 108 101 884 PLN w stosunku do roku poprzedniego. Największą część wpłat pochodziła z podklasy 55.10.Z hotele i podobne obiekty zakwaterowania (212 060 135 PLN). Największą dynamikę wzrostu wpływów z tytułu podatku VAT odnotowano w podklasie 55.20.Z obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania (82,63%), a najmniejszą w podklasie 55.90.Z pozostałe zakwaterowanie (3,60%).

Tabela 11. Kwota podatku VAT podlegająca wpłacie do urzędu skarbowego w sekcjach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2008 - 2011 (PLN)

PKD	2008	2009	2010	2011
55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	15 332 363	96 403 911	142 846 138	212 060 135
55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	1 622 281	9 039 289	20 128 653	36 761 014
55.30.Z Pola kempingowe i pola namiotowe	100 406	208 191	847 933	1 310 380
55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie	26 235	286 278	2 340 540	2 424 865
79.11.A Działalność agentów turystycznych	1 608 770	8 578 872	17 862 789	26 179 305
79.11.B Działalność pośredników turystycznych	1 226 418	5 994 258	8 941 693	11 544 894
79.12.Z Działalność organizatorów turystyki	8 666 058	29 805 988	69 595 958	79 986 814
79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych	685 471	1 346 462	2 583 971	2 844 483
79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej	5 678	515 654	654 743	792 412

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

Struktura wpływów z tytułu podatku VAT w sekcjach gospodarki związanych z turystyką nie uległa znacznej zmianie w latach 2008 – 2011. Ponad połowa wpłat w 2011 roku pochodziła z działalności w ramach podklasy 55.10.Z hotele i podobne obiekty zakwaterowania (56,72%). Najmniejszy udział stanowiły wpływy z podklas: 79.90.B działalność w zakresie informacji turystycznej (0,21%), 55.30.Z pola kempingowe i pola namiotowe (0,35%), 55.90.Z pozostałe zakwaterowanie(0,65%) oraz 79.90.A działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych (0,76%).

Tabela 12. Struktura podatku VAT podlegającego wpłacie do urzędu skarbowego w sekcjach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2008 - 2011

PKD	2008	2009	2010	2011
55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	52,38%	63,35%	53,74%	56,72%
55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	5,54%	5,94%	7,57%	9,83%
55.30.Z Pola kempingowe i pola namiotowe	0,34%	0,14%	0,32%	0,35%
55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie	0,09%	0,19%	0,88%	0,65%
79.11.A Działalność agentów turystycznych	5,50%	5,64%	6,72%	7,00%
79.11.B Działalność pośredników turystycznych	4,19%	3,94%	3,36%	3,09%
79.12.Z Działalność organizatorów turystyki	29,60%	19,59%	26,18%	21,39%
79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych	2,34%	0,88%	0,97%	0,76%
79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej	0,02%	0,34%	0,25%	0,21%

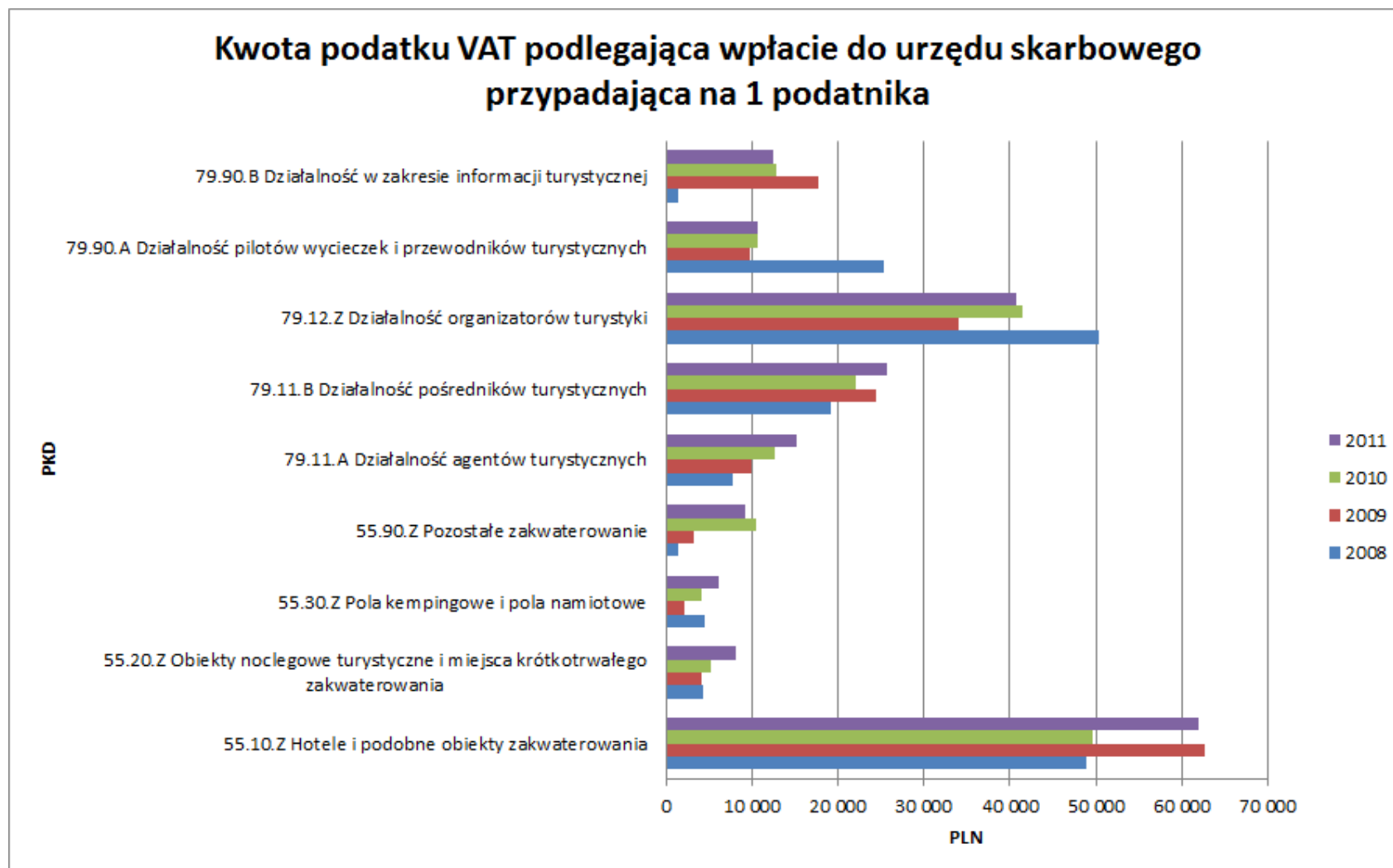
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

Poniższy wykres przedstawia kwotę podatku VAT podlegającego wpłacie do urzędu skarbowego przypadającą na 1 podatnika w określonych sektorach gospodarki związanych z turystyką w latach 2008 – 2011.

W 2011 roku odnotowano spadek wpłat podatku VAT do urzędu skarbowego przypadającego na 1 podatnika w następujących podklasach: 55.90.Z pozostałe zakwaterowanie, 79.12.Z działalność organizatorów turystyki, 79.90.B działalność w zakresie informacji turystycznej oraz 79.90.A działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych.

Wykres 7. Kwota podatku VAT podlegająca wpłacie do urzędu skarbowego przypadająca na 1 podatnika w latach 2008 - 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

W 2011 kwota podatku VAT podlegająca zwrotowi na rachunek bankowy płatników w sekcjach gospodarki związanych z turystyką wyniosła 428 236 266 PLN i była wyższa o 41 196 303 PLN w stosunku do roku poprzedniego. Największą część zwrotów pochodziła z podklasy 55.10.Z hotele i podobne obiekty zakwaterowania (262 006 176 PLN).

Tabela 13. Kwoty zapłaconego podatku VAT do zwrotu na rachunek podatnika w sekcjach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2008 – 2011 (PLN)

PKD	2008	2009	2010	2011
55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	42 508 853	179 793 700	269 566 614	262 006 176
55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	4 720 423	30 232 533	46 760 986	86 653 292
55.30.Z Pola kempingowe i pola namiotowe	37 652	934 065	1 172 142	1 562 875
55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie	77 409	559 083	2 588 565	5 950 211
79.11.A Działalność agentów turystycznych	173 904	1 941 584	2 489 719	3 524 764
79.11.B Działalność pośredników turystycznych	47 472	1 569 310	1 102 927	1 611 022
79.12.Z Działalność organizatorów turystyki	5 077 466	31 995 828	62 678 078	66 277 885
79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych	2 660	63 600	302 441	312 760
79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej	3 085	288 780	378 491	337 281

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

Struktura zwrotów z tytułu zapłaconego podatku VAT w sekcjach gospodarki związanych z turystyką nie uległa znacznej zmianie w latach 2008 – 2011. Ponad połowa zwrotów w 2011 roku pochodziła z działalności w ramach podklasy 55.10.Z hotele i podobne obiekty zakwaterowania (61,18%).

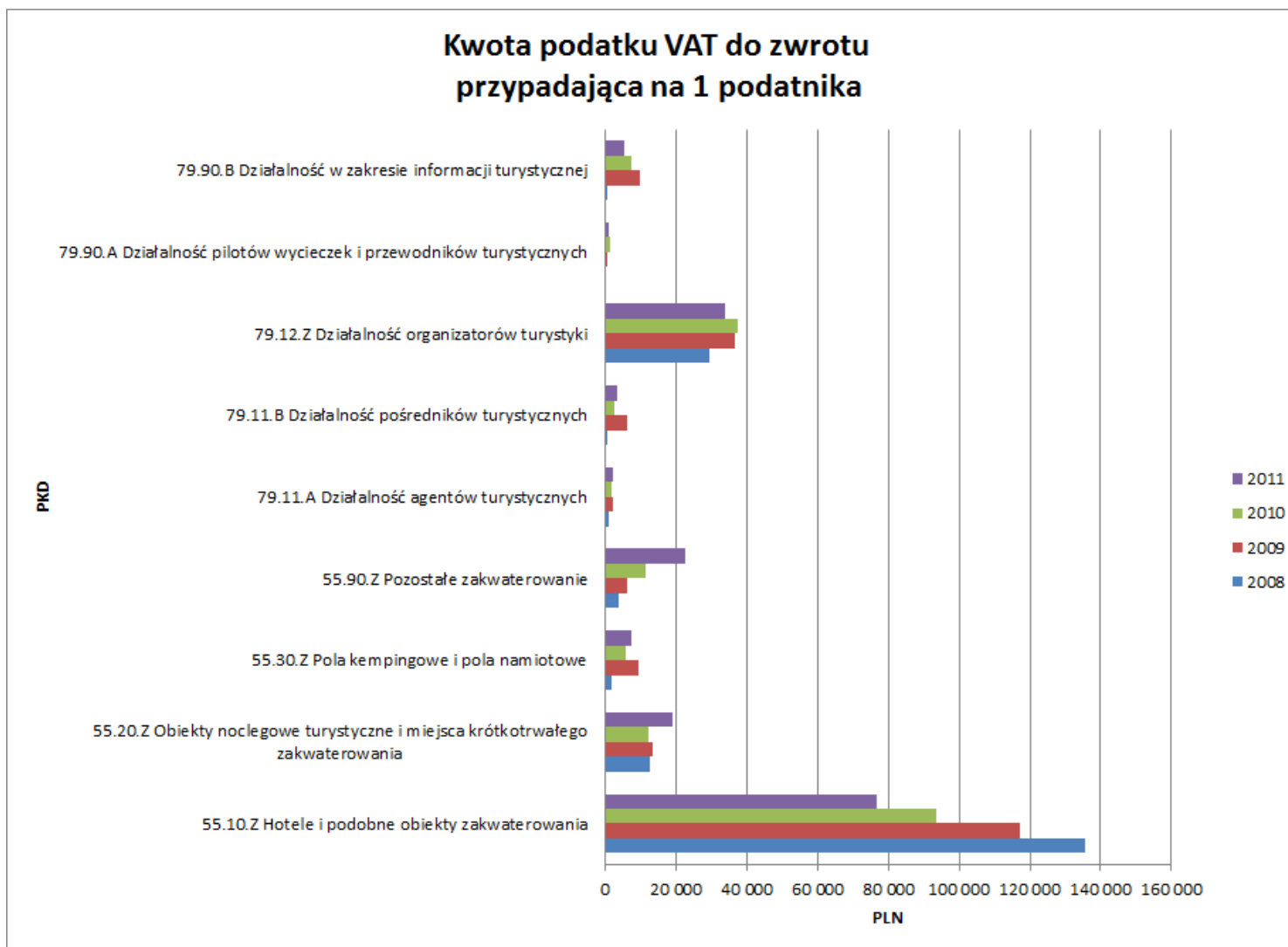
Tabela 14. Struktura zwrotów zapłaconego podatku VAT na rachunek podatnika w sekcjach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2008 - 2011

PKD	2008	2009	2010	2011
55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	80,74%	72,68%	69,65%	61,18%
55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	8,97%	12,22%	12,08%	20,23%
55.30.Z Pola kempingowe i pola namiotowe	0,07%	0,38%	0,30%	0,36%
55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie	0,15%	0,23%	0,67%	1,39%
79.11.A Działalność agentów turystycznych	0,33%	0,78%	0,64%	0,82%
79.11.B Działalność pośredników turystycznych	0,09%	0,63%	0,28%	0,38%
79.12.Z Działalność organizatorów turystyki	9,64%	12,93%	16,19%	15,48%
79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych	0,01%	0,03%	0,08%	0,07%
79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej	0,01%	0,12%	0,10%	0,08%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

Poniższy wykres przedstawia kwotę zapłaconego podatku VAT podlegającą zwrotowi na rachunek bankowy płatników w sekcjach gospodarki związanych z turystyką przypadającą na 1 podatnika w określonych sektorach gospodarki związanych z turystyką w latach 2008 – 2011.

Wykres 8. Kwota zapłaconego podatku VAT do zwrotu przypadająca na 1 podatnika w latach 2008 - 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

2.4 Tendencje zmian struktury sektorowej liczby podatników płacących podatek od osób prawnych

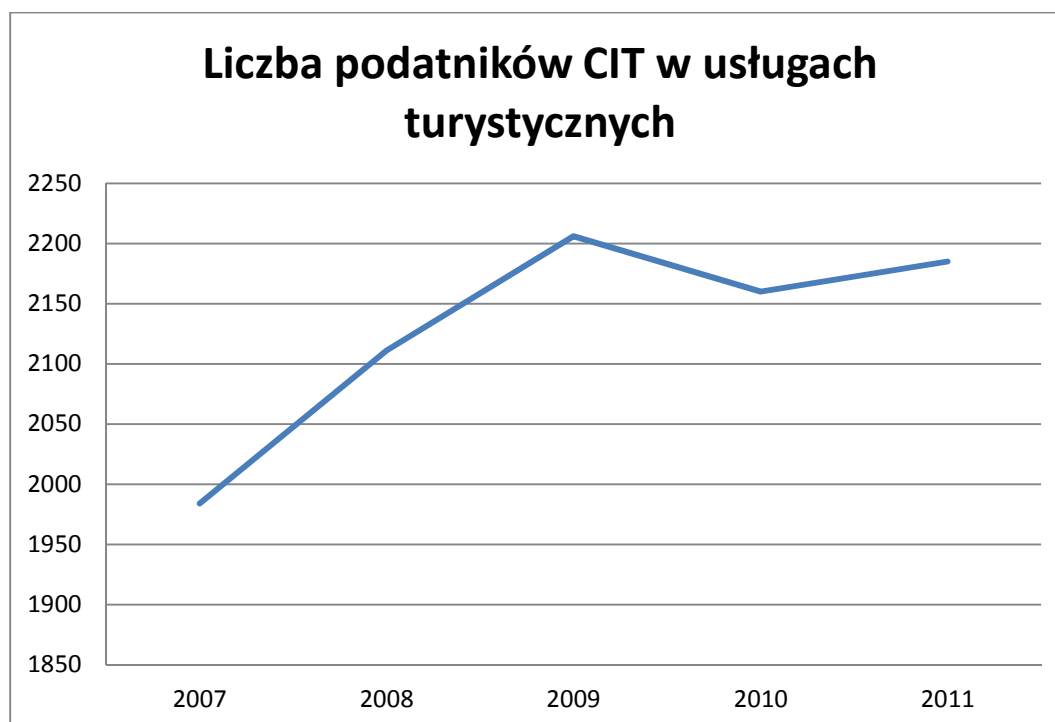
Na koniec 2011 roku liczba podatników płacących podatek od osób prawnych (CIT) w sekcjach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką wyniosła 2185. W 2010 odnotowano spadek liczby podatników CIT o 46 w stosunku do roku poprzedniego. Z roku na rok maleje liczba podatników płacących podatek od osób prawnych w podklasie 55.90.Z (pozostałe zakwaterowanie). Ponadto w 2011 odnotowano spadek liczby podatników CIT w następujących podklasach: 79.11.A (działalność pośredników turystycznych), 79.11.B (działalność organizatorów turystyki). Na przestrzeni lat 2007 – 2011 największy wzrost liczby podatników CIT

Tabela 15. Liczba podatników płacących podatek od osób prawnych (CIT) w poszczególnych podklasach PKD w latach 2007 - 2011

PKD	2007	2008	2009	2010	2011
55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	985	1055	1153	1038	1062
55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	35	101	157	187	206
55.30.Z Pola kempingowe i pola namiotowe	16	18	21	15	15
55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie	360	302	197	179	166
79.11.A Działalność agentów turystycznych	110	116	123	141	149
79.11.B Działalność pośredników turystycznych	79	84	79	87	84
79.12.Z Działalność organizatorów turystyki	399	425	460	493	480
79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych	bd	5	6	7	8
79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej	bd	5	10	13	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

Wykres 9. Liczba podatników CIT w sekcjach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 - 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

W 2011 roku największy odsetek podatników płacących podatek od osób prawnych (CIT) w sekcjach gospodarki związanych z turystyką zanotowano w podklasie 55.10.Z hotele i podobne obiekty zakwaterowania i wyniósł on 48,60%. Natomiast najmniejszy udział miały podklasy: 79.90.A działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych (0,37%), 55.30.Z pola kempingowe i pola namiotowe (0,69%) oraz 79.90.B działalność w zakresie informacji turystycznej (0,69%). W latach 2007 – 2011 największy spadek w ogólnej strukturze podatników CIT w turystyce odnotowano w podklasie 55.90.Z pozostałe zakwaterowanie (z 18,15% do 7,60%). Natomiast największy wzrost nastąpił w podklasie 55.20.Z obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania (wzrost o 7,67 punktów procentowych).

Tabela 16. Struktura podatników CIT w sekcjach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 - 2011

PKD	2007	2008	2009	2010	2011
55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	49,65%	49,98%	52,27%	48,06%	48,60%
55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	1,76%	4,78%	7,12%	8,66%	9,43%
55.30.Z Pola kempingowe i pola namiotowe	0,81%	0,85%	0,95%	0,69%	0,69%
55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie	18,15%	14,31%	8,93%	8,29%	7,60%
79.11.A Działalność agentów turystycznych	5,54%	5,50%	5,58%	6,53%	6,82%
79.11.B Działalność pośredników turystycznych	3,98%	3,98%	3,58%	4,03%	3,84%
79.12.Z Działalność organizatorów turystyki	20,11%	20,13%	20,85%	22,82%	21,97%
79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych	bd	0,24%	0,27%	0,32%	0,37%
79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej	bd	0,24%	0,45%	0,60%	0,69%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

2.5 Struktura sektorowa podatników płacących podatek od osób fizycznych

W roku 2010 największą liczbę podatników płacących podatek dochodowy od osób fizycznych w sektorach gospodarki związanych z turystyką odnotowano w podklasy 55.20.Z obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania. Jedynie 1 432 z 14 021 podatników świadczących usługi turystyczne rozlicza się na podstawie ryczałtu ewidencjonowanego (PIT 28). Zdecydowanie większa część podatników (69,07%) rozlicza się na zasadach ogólnych.

Tabela 17. Liczba podatników płacących podatek od osób fizycznych w sekcjach gospodarki związanych z turystyką w podziale na PIT 28, PIT 36 oraz PIT 36L

PKD	PIT 28	PIT 36	PIT 36L	Razem
55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	70	1 372	965	2 407
55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	1206	3875	934	6 015
55.30.Z Pola kempingowe i pola namiotowe	30	287	43	360
55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie	21	153	47	221
79.11.A Działalność agentów turystycznych	25	1279	262	1 566
79.11.B Działalność pośredników turystycznych	4	307	112	423
79.12.Z Działalność organizatorów turystyki	18	1210	489	1 717
79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych	53	1147	41	1 241
79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej	5	55	11	71
Razem	1 432	9 685	2 904	14 021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

Tabela 18. Struktura podatników płacących podatek od osób fizycznych w sekcjach gospodarki związanych z turystyką w podziale na PIT 28, PIT 36 oraz PIT 36L

PKD	PIT 28	PIT 36	PIT 36L
55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	4,89%	14,17%	33,23%
55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	84,22%	40,01%	32,16%
55.30.Z Pola kempingowe i pola namiotowe	2,09%	2,96%	1,48%
55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie	1,47%	1,58%	1,62%
79.11.A Działalność agentów turystycznych	1,75%	13,21%	9,02%
79.11.B Działalność pośredników turystycznych	0,28%	3,17%	3,86%
79.12.Z Działalność organizatorów turystyki	1,26%	12,49%	16,84%
79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych	3,70%	11,84%	1,41%
79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej	0,35%	0,57%	0,38%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

W 2010 roku największy odsetek podatników płacących podatek od osób fizycznych w formie ryczału ewidencjonowanego zanotowano w podklasie 50.20.Z obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania i wyniósł on 84,22%. Natomiast najmniejszy udział miały podklasy: 79.11.B działalność pośredników turystycznych (0,28%) oraz 79.90.B działalność w zakresie informacji turystycznej (0,35%). Na zasadach ogólnych najwięcej podatników rozliczało się w następujących

podklasach gospodarki: 55.20.Z obiekty turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania (40,01%), 55.10.Z hotele i podobne obiekty zakwaterowania (14,17%) oraz 79.11.A działalność agentów turystycznych (13,21%). Natomiast wśród podatników rozliczających się podatkiem liniowym dominowała podklasa 55.10.Z hotele i podobne obiekty zakwaterowania (33,23%).

2.6 Tendencje zmian struktury sektorowej przychodów podatników

W 2011 roku przychody podatników płacących podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki związanych z turystyką osiągnęły wartość 10 904,9 mln PLN i wzrosły w stosunku do roku 2007 o 2 388,5 mln PLN. W roku 2010 odnotowano spadek przychodów przedsiębiorstw oferujących usługi turystyczne o 1 506,2 mln PLN w stosunku do roku 2009. W analizowanym okresie największy wzrost generowanych przychodów odnotowano w podklasie 79.12.Z działalność organizatorów turystyki, gdzie w ciągu 4 lat przychody wzrosły o 2 120,7 mln PLN. Natomiast w podklasie 55.90.Z pozostałe zakwaterowanie z roku na rok spadają przychody i w 2011 wyniosły one 235,5 mln PLN i były mniejsze o 419,2 mln PLN w stosunku do roku 2007.

Tabela 19. Przychody podatników płacących podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 – 2011 (mln PLN)

PKD	2007	2008	2009	2010	2011
55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	3 586,6	3 783,7	4 602,5	3 548,9	3 735,8
55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	83,2	202,4	383,5	506,1	595,1
55.30.Z Pola kempingowe i pola namiotowe	10,7	11,4	19,4	10,3	10,7
55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie	657,7	472,6	319,5	257,7	238,5
79.11.A Działalność agentów turystycznych	340,5	317,4	167,8	231,0	234,0
79.11.B Działalność pośredników turystycznych	217,0	298,9	236,4	329,0	307,3
79.12.Z Działalność organizatorów turystyki	3 620,7	4 482,0	5 576,7	4 908,1	5 741,4
79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych	bd	28,9	22,4	26,9	32,0
79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej	bd	3,1	8,3	12,3	10,1
Razem	8 516,4	9 600,4	11 336,5	9 830,3	10 904,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

W 2011 roku największy odsetek przychodów w sekcjach gospodarki związanych z turystyką osiągnięto w podklasie 79.12.Z działalność organizatorów turystyki (52,64%). Natomiast najmniejszy udział miały podklasy: 55.30.Z pola kempingowe (0,10%) oraz 79.90.B działalność w zakresie informacji turystycznych (0,29%). W latach 2007 – 2011 największy spadek w ogólnej strukturze przychodów w turystyce odnotowano w podklasie 55.10.Z hotele i podobne obiekty zakwaterowania (z 42,11% do 34,26%). Natomiast największy wzrost nastąpił w podklasie 79.12.Z działalność organizatorów turystyki (wzrost o 10,14 punktów procentowych).

Tabela 20. Struktura przychodów podatników płacących podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 - 2011

PKD	2007	2008	2009	2010	2011
55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	42,11%	39,41%	40,60%	36,10%	34,26%
55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	0,98%	2,11%	3,38%	5,15%	5,46%
55.30.Z Pola kempingowe i pola namiotowe	0,13%	0,12%	0,17%	0,10%	0,10%
55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie	7,72%	4,92%	2,82%	2,62%	2,19%
79.11.A Działalność agentów turystycznych	4,00%	3,31%	1,48%	2,35%	2,15%
79.11.B Działalność pośredników turystycznych	2,55%	3,11%	2,09%	3,35%	2,82%
79.12.Z Działalność organizatorów turystyki	42,51%	46,69%	49,19%	49,93%	52,65%
79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych	bd	0,30%	0,20%	0,27%	0,29%
79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej	bd	0,03%	0,07%	0,13%	0,09%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

W poniższej tabeli przedstawiono uśrednione przychody przypadające na 1 podatnika w sektorach gospodarki związanych z turystyką w latach 2007 – 2011. Największe średnie przychody przypadające na 1 podatnika wygenerowano w podklasach: 79.12.Z działalność organizatorów turystyki (11,96 mln PLN), 79.90.A działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych (4,00 mln PLN) oraz 79.11.B działalność pośredników turystycznych (3,66 mln PLN). Natomiast najmniejsze przychody przypadające na jednego podatnika osiągnięto w podklasach: 79.90.B działalność w zakresie informacji turystycznej (0,67 mln PLN) oraz 55.30.Z pola kempingowe i pola namiotowe (0,71 mln PLN). W analizowanym okresie największy spadek średnich przychodów zanotowano w podklasie 79.90.A działalność pilotów

wycieczek i przewodników turystycznych oraz 79.11.A działalność agentów turystycznych.

Tabela 21. Średnie przychody na 1 podatnika płacącego podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 – 2011 (mln PLN)

PKD	2007	2008	2009	2010	2011
55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	3,64	3,59	3,99	3,42	3,52
55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	2,38	2,00	2,44	2,71	2,89
55.30.Z Pola kempingowe i pola namiotowe	0,67	0,63	0,92	0,69	0,71
55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie	1,83	1,56	1,62	1,44	1,44
79.11.A Działalność agentów turystycznych	3,10	2,74	1,36	1,64	1,57
79.11.B Działalność pośredników turystycznych	2,75	3,56	2,99	3,78	3,66
79.12.Z Działalność organizatorów turystyki	9,07	10,55	12,12	9,96	11,96
79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych	bd	5,78	3,73	3,84	4,00
79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej	bd	0,62	0,83	0,95	0,67

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

2.7 Tendencje zmian struktury sektorowej kosztów podatników

W 2011 roku koszty podatników płacących podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki związanych z turystyką osiągnęły wartość 10 815,4 mln PLN i wzrosły w stosunku do roku 2007 o 2 818,6 mln PLN. W roku 2010 odnotowano spadek kosztów przedsiębiorstw oferujących usługi turystyczne o 1 413,5 mln PLN w stosunku do roku 2009. W analizowanych okresie największy wzrost generowanych kosztów prowadzenia działalności odnotowano w podklasie 79.12.Z działalność organizatorów turystyki, gdzie w ciągu 4 lat koszty wzrosły o 2 268,2 mln PLN. W 2011 roku najmniejsze koszty prowadzenia działalności gospodarczej wykazano w podklasach 79.90.B działalność w zakresie informacji turystycznej (9,8 mln PLN) oraz 55.30.Z pola kempingowe i pola namiotowe (10,7 mln PLN).

Tabela 22. Koszty podatników płacących podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 – 2011 (mln PLN)

PKD	2007	2008	2009	2010	2011
55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	3 291,0	3 557,4	4 501,6	3 510,3	3 694,6
55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	67,4	212,0	379,6	517,2	572,4
55.30.Z Pola kempingowe i pola namiotowe	9,5	11,3	20,7	10,9	10,7
55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie	621,7	455,2	310,1	254,8	227,0
79.11.A Działalność agentów turystycznych	322,8	309,8	168,5	230,0	230,2
79.11.B Działalność pośredników turystycznych	210,6	295,3	238,5	325,9	298,6
79.12.Z Działalność organizatorów turystyki	3 473,8	4 359,2	5 539,1	4 887,3	5 742,0
79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych	bd	27,2	21,0	26,0	30,1
79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej	bd	1,4	6,5	9,7	9,8
Razem	7 996,8	9 228,8	11 185,6	9 772,1	10 815,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

W 2011 roku największy odsetek kosztów w sekcjach gospodarki związanych z turystyką wykazano w podklasie 79.12.Z działalność organizatorów turystyki (53,09%). Natomiast najmniejszy udział miały podklasy: 55.30.Z pola kempingowe (0,10%) oraz 79.90.B działalność w zakresie informacji turystycznych (0,28%). W latach 2007 – 2011 największy wzrost generowanych kosztów w ogólnej strukturze kosztów w turystyce odnotowano w podklasie 79.12.Z działalność organizatorów turystyki (z 43,44% do 53,09%).

Tabela 23. Struktura kosztów podatników płacących podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 - 2011

PKD	2007	2008	2009	2010	2011
55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	41,15%	38,55%	40,24%	35,92%	34,16%
55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	0,84%	2,30%	3,39%	5,29%	5,29%
55.30.Z Pola kempingowe i pola namiotowe	0,12%	0,12%	0,19%	0,11%	0,10%
55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie	7,77%	4,93%	2,77%	2,61%	2,10%
79.11.A Działalność agentów turystycznych	4,04%	3,36%	1,51%	2,35%	2,13%
79.11.B Działalność pośredników turystycznych	2,63%	3,20%	2,13%	3,34%	2,76%
79.12.Z Działalność organizatorów turystyki	43,44%	47,23%	49,52%	50,01%	53,09%
79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych	bd	0,29%	0,19%	0,27%	0,28%
79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej	bd	0,02%	0,06%	0,10%	0,09%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

W poniższej tabeli przedstawiono uśrednione koszty generowane przez 1 podatnika w sektorach gospodarki związanych z turystyką w latach 2007 – 2011. Największe średnie koszty działalności gospodarczej przypadające na 1 podatnika wykazano w podklasach: 79.12.Z działalność organizatorów turystyki (11,96 mln PLN), 79.90.A działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych (3,76 mln PLN) oraz 79.11.B działalność pośredników turystycznych (3,55 mln PLN). Natomiast najmniejsze koszty przypadające na jednego podatnika osiągnięto w podklasach: 79.90.B działalność w zakresie informacji turystycznej (0,65 mln PLN) oraz 55.30.Z pola kempingowe i pola namiotowe (0,71 mln PLN). W analizowanym okresie największy wzrost średnich kosztów przypadających na 1 podatnika płacącego podatek od osób prawnych odnotowano w podklasie 79.12.Z działalność organizatorów turystyki (z 8,71 mln PLN do 11,96 mln PLN).

Tabela 24. Średnie koszty na 1 podatnika płacącego podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 – 2011 (mln PLN)

PKD	2007	2008	2009	2010	2011
55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	3,34	3,37	3,90	3,38	3,48
55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	1,93	2,10	2,42	2,77	2,78
55.30.Z Pola kempingowe i pola namiotowe	0,59	0,63	0,99	0,73	0,71
55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie	1,73	1,51	1,57	1,42	1,37
79.11.A Działalność agentów turystycznych	2,93	2,67	1,37	1,63	1,54
79.11.B Działalność pośredników turystycznych	2,67	3,52	3,02	3,75	3,55
79.12.Z Działalność organizatorów turystyki	8,71	10,26	12,04	9,91	11,96
79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych	bd	5,44	3,50	3,71	3,76
79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej	bd	0,28	0,65	0,75	0,65

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

2.8 Tendencje zmian struktury sektorowej dochodów podatników

W 2011 roku dochody podatników płacących podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki związanych z turystyką osiągnęły wartość 89,5 mln PLN i spadły w stosunku do roku 2007 aż o 430,1 mln PLN. W latach 2007 – 2010 z roku na rok dochody podatników malały, przełamanie trendu spadkowego nastąpiło w 2011 roku kiedy to dochody wzrosły o 31,3 mln PLN w stosunku do roku poprzedniego. W analizowanym okresie jedynie w dwóch podklasach (55.20.Z obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania oraz 79.90.A działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych) nastąpił wzrost osiąganych dochodów przez podatników płacących podatek od osób prawnych. Natomiast w pozostałych podklasach odnotowano spadek generowanych dochodów. W podklasie 55.10.Z hotele i podobne obiekty zakwaterowania poziom dochodów w 2011 roku był niższy o 254,4 mln PLN w stosunku do 2007 roku. Podobna sytuacja ma miejsce w podklasie 79.12.Z działalność organizatorów turystyki, gdzie dochody spadły o 147,5 mln PLN w analogicznym okresie.

Tabela 25. Dochody podatników płacących podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 – 2011 (mln PLN)

PKD	2007	2008	2009	2010	2011
55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	295,6	226,3	100,9	38,6	41,2
55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	15,8	-9,6	3,9	-11,1	22,7
55.30.Z Pola kempingowe i pola namiotowe	1,2	0,1	-1,3	-0,6	0,0
55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie	36,0	17,4	9,4	2,9	11,5
79.11.A Działalność agentów turystycznych	17,7	7,6	-0,7	1,0	3,8
79.11.B Działalność pośredników turystycznych	6,4	3,6	-2,1	3,1	8,7
79.12.Z Działalność organizatorów turystyki	146,9	122,8	37,6	20,8	-0,6
79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych	Bd	1,7	1,4	0,9	1,9
79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej	Bd	1,7	1,8	2,6	0,3
Razem	519,6	371,6	150,9	58,2	89,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

W 2011 roku największy odsetek dochodów w sekcjach gospodarki związanych z turystyką osiągnięto w podklasie 55.10.Z hotele i podobne obiekty zakwaterowania (46,03%). Natomiast najmniejszy udział miały podklasy: 79.12.Z działalność

organizatorów turystyki, 55.30.Z pola kempingowe oraz 70.90.B działalność w zakresie informacji turystycznych. W latach 2007 – 2011 największy spadek w ogólnej strukturze osiągniętych dochodów w turystyce odnotowano w podklasie 79.12.Z działalność organizatorów turystyki. Natomiast największy wzrost nastąpił w podklasie 55.20.Z obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania (wzrost o 22,32 punktów procentowych).

Tabela 26. Struktura dochodów podatników płacących podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 - 2011

PKD	2007	2008	2009	2010	2011
55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	56,89%	60,90%	66,87%	66,32%	46,03%
55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	3,04%	-2,58%	2,58%	-19,07%	25,36%
55.30.Z Pola kempingowe i pola namiotowe	0,23%	0,03%	-0,86%	-1,03%	0,00%
55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie	6,93%	4,68%	6,23%	4,98%	12,85%
79.11.A Działalność agentów turystycznych	3,41%	2,05%	-0,46%	1,72%	4,25%
79.11.B Działalność pośredników turystycznych	1,23%	0,97%	-1,39%	5,33%	9,72%
79.12.Z Działalność organizatorów turystyki	28,27%	33,05%	24,92%	35,74%	-0,67%
79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych	bd	0,46%	0,93%	1,55%	2,12%
79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej	bd	0,46%	1,19%	4,47%	0,34%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

W poniższej tabeli przedstawiono uśrednione dochody przypadające na 1 podatnika w sektorach gospodarki związanych z turystyką w latach 2007 – 2011. Największe średnie przychody przypadające na 1 podatnika wygenerowano w podklasach: 79.90.A działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych (0,24 mln PLN) oraz 55.20.Z obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania (0,11 mln PLN). Natomiast najmniejsze dochody przypadające na jednego podatnika osiągnięto w podklasach: 55.30.Z pola kempingowe i pola namiotowe oraz 79.12.Z działalność organizatorów turystyki. W analizowanym okresie największy spadek średnich dochodów zanotowano w podklasie 79.12.Z. działalność organizatorów turystyki.

Tabela 27. Średnie dochody na 1 podatnika płacącego podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 – 2011 (mln PLN)

PKD	2007	2008	2009	2010	2011
55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	0,30	0,21	0,09	0,04	0,04
55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	0,45	-0,10	0,02	-0,06	0,11
55.30.Z Pola kempingowe i pola namiotowe	0,08	0,01	-0,06	-0,04	0,00
55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie	0,10	0,06	0,05	0,02	0,07
79.11.A Działalność agentów turystycznych	0,16	0,07	-0,01	0,01	0,03
79.11.B Działalność pośredników turystycznych	0,08	0,04	-0,03	0,04	0,10
79.12.Z Działalność organizatorów turystyki	0,37	0,29	0,08	0,04	0,00
79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych	bd	0,34	0,23	0,13	0,24
79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej	bd	0,34	0,18	0,20	0,02
Razem	0,26	0,18	0,07	0,03	0,04

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

2.9 Tendencje zmian struktury sektorowej należnego podatku

W 2011 roku należny podatek od podatników płacących podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki związanych z turystyką osiągnął wartość 65,4 mln PLN i spadł w stosunku do roku 2007 o 37,9 mln PLN. W latach 2007 – 2010 z roku na rok wielkość podatku należnego malała, przełamanie trendu spadkowego nastąpiło w 2011 roku kiedy to podatek należny wzrósł o 9,6 mln PLN w stosunku do roku poprzedniego. W analizowanym okresie w czterech podklasach (55.20.Z, 79.11.B, 79.90.A, 79.90.B) nastąpił wzrost płaconego podatku od osób prawnych. Natomiast w pozostałych podklasach odnotowano spadek należnego podatku. W podklasie 55.10.Z hotele i podobne obiekty zakwaterowania poziom podatku należnego w 2011 roku był niższy o 23,5 mln PLN w stosunku do 2007 roku. Podobna sytuacja ma miejsce w podklasie 79.12.Z działalność organizatorów turystyki, gdzie poziom podatku należnego spadł o 13,3 mln PLN w analogicznym okresie.

Tabela 28. Należny podatek od podatników płacących podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 – 2011 (mln PLN)

PKD	2007	2008	2009	2010	2011
55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	62,9	58,6	60,6	32,9	39,4
55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	0,9	1,7	3,4	3,3	5,8
55.30.Z Pola kempingowe i pola namiotowe	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie	6,9	3,0	2,9	2,2	2,1
79.11.A Działalność agentów turystycznych	3,5	1,4	0,9	1,2	1,5
79.11.B Działalność pośredników turystycznych	1,2	1,4	0,5	1,2	1,8
79.12.Z Działalność organizatorów turystyki	27,6	24,0	13,9	14,7	14,3
79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych	bd	0,3	0,3	0,3	0,4
79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej	bd	0,0	0,0	0,0	0,1
Razem	103,3	90,4	82,5	55,8	65,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

W 2011 roku największy odsetek podatku należnego w sekcjach gospodarki związanych z turystyką odnotowano w podklasie 55.10.Z hotele i podobne obiekty zakwaterowania (60,24%).

Tabela 29. Struktura należnego podatku od podatników płacących podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 - 2011

PKD	2007	2008	2009	2010	2011
55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	60,89%	64,82%	73,45%	58,96%	60,24%
55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	0,87%	1,88%	4,12%	5,91%	8,87%
55.30.Z Pola kempingowe i pola namiotowe	0,29%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie	6,68%	3,32%	3,52%	3,94%	3,21%
79.11.A Działalność agentów turystycznych	3,39%	1,55%	1,09%	2,15%	2,29%
79.11.B Działalność pośredników turystycznych	1,16%	1,55%	0,61%	2,15%	2,75%
79.12.Z Działalność organizatorów turystyki	26,72%	26,55%	16,85%	26,34%	21,87%
79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych	bd	0,33%	0,36%	0,54%	0,61%
79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej	bd	0,00%	0,00%	0,00%	0,15%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

W analizowanym okresie dynamika wzrostu kosztów prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie usług turystycznych przewyższała dynamikę wzrostu przychodów co skutkowało spadkiem dochodów oraz poziomu podatku należnego w latach 2007 – 2010.

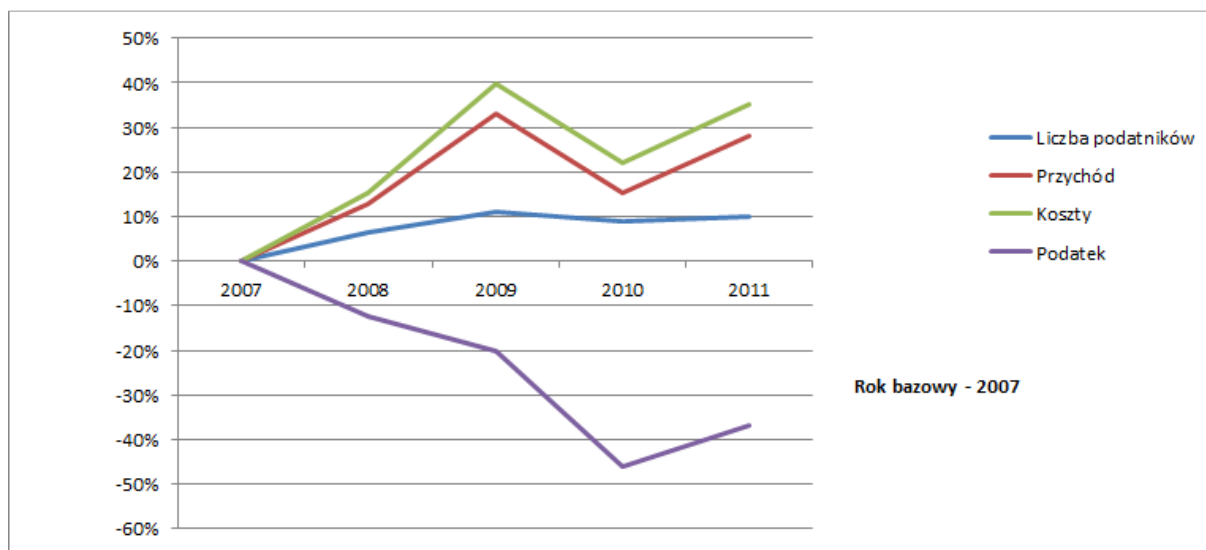
Tabela 30. Zestawienie poszczególnych kategorii w latach 2007 – 2011 (mln PLN)

PKD	2007	2008	2009	2010	2011
Przychód	8 516,4	9 600,4	11 336,5	9 830,3	10 904,9
Koszty	7 996,8	9 228,8	11 185,6	9 772,1	10 815,4
Dochód	519,6	371,6	150,9	58,2	89,5
Podatek należny	103,3	90,4	82,5	55,8	65,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

Poniższy wykres przedstawia dynamikę zmian poszczególnych kategorii (liczba podatników, przychód, koszty, podatek należny) wobec roku bazowego tj. 2007 roku.

Wykres 10. Dynamika zmian poszczególnych kategorii wobec roku 2007 (bazowego)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

2.10 Możliwości zwiększenia dochodów budżetowych z tytułu podatków w sektorze usług turystycznych

Turystyka jest istotnym oraz dynamicznie rozwijającym się sektorem gospodarki w Polsce. Poważnym problemem tego sektora z punktu widzenia budżetu państwa jest funkcjonowanie szarej strefy.

Przez szarą strefę należy rozumieć działalność gospodarczą niezgłoszoną do opodatkowania oraz dochody niezajdujące pokrycia w ujawnionych źródłach przychodów. Tak więc szara strefa obejmuje działalność zarobkową, nie mającą charakteru przestępczego, prowadzoną bez wnoszenia odpowiednich opłat, płacenia stosownych podatków i bez przestrzegania obowiązujących norm prawnych. Do szarej strefy można zaliczyć zarówno zarejestrowanych podatników nie w pełni deklarujących swoje dochody, jak i osoby niezidentyfikowane, niezarejestrowane, działające poza systemem podatkowym. Od szarej strefy należy odróżnić czarną strefę, która dotyczy dochodów z działalności o charakterze przestępczym. Należy przy tym zaznaczyć, że często następuje przenikanie się strefy szarej i czarnej, ponieważ w wielu przypadkach działania mające na celu unikanie płacenia podatków łączy się bezpośrednio z aktywnością przestępczą.

Zgodnie z metodologią GUS szara strefa szacowana jest na około 13%-14% produktu krajowego brutto. Szara strefa wywiera ujemny wpływ na całą gospodarkę i jest zjawiskiem szczególnie negatywnym z punktu widzenia budżetu państwa ponieważ powoduje obniżenie dochodów budżetowych. Oddziałuje również w negatywny sposób na konkurencyjność gospodarki, stawiając podmioty z tej strefy w uprzywilejowanej sytuacji, w stosunku do podmiotów działających legalnie szczególnie w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw¹.

Występowanie szarej strefy w sektorach gospodarki związanych z turystyką przejawia się przede wszystkim w:

- zaniżaniu dochodów przez zarejestrowane podmioty gospodarcze;
- prowadzeniu nie rejestrowanej działalności gospodarczej;
- ukrywanie dochodów z tytułu napiwków w hotelach i restauracjach;

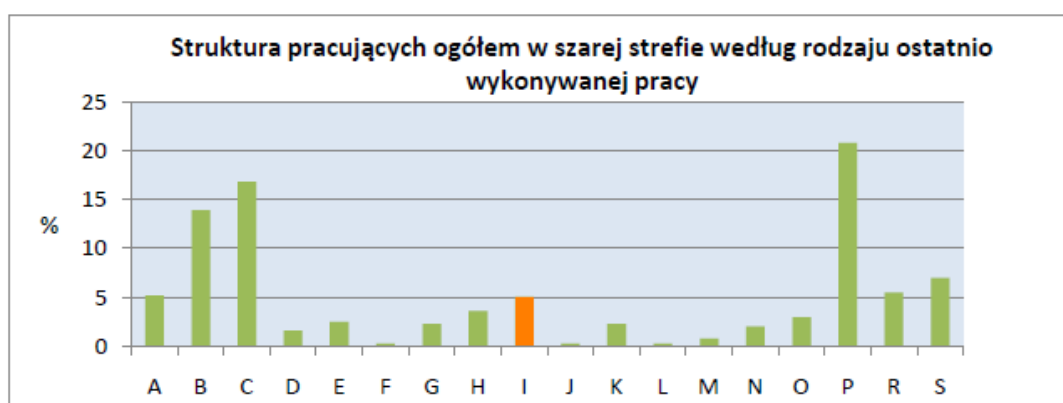
¹ Informacja o funkcjonowaniu "szarej strefy" w polskiej gospodarce i przeciwdziałaniu jej przez służby skarbowe, Ministerstwo Finansów, Warszawa, 2010 r.

- prowadzenie nieuczciwej konkurencji w zakresie zatrudnienia, w tym: zatrudniania pracowników bez umowy o pracę, zaniżania wynagrodzeń pracowniczych oraz zatrudniania pracowników bez wymaganych kwalifikacji.

Według GUS w ramach szarej strefy większy jest udział zaniżania dochodów niż dochodów nierejestrowanych. Znaczny jest także udział napiwków. Można zaobserwować lekką tendencję wzrostową wszystkich tych składników.

Z badań przeprowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny wynika, że 5% ogółu osób pracujących w szarej strefie wykonuje pracę nierejestrowaną w sektorze turystyki i gastronomii. Przeciętny koszt pracy nierejestrowanej w sektorze turystyki i gastronomii na rzecz gospodarstw domowych wynosił w 2010 roku 58 zł.

Wykres 11. Struktura pracujących ogółem w szarej strefie według rodzaju ostatnio wykonywanej pracy

A – handel ; B – usługi budowlane i instalacyjne; C – remonty i naprawy budowlano-instalacyjne; D – przeglądy i naprawy samochodów oraz innych maszyn; E - usługi transportowe; F - naprawa sprzętu elektrotechnicznego; G - usługi lekarskie, pielęgniarstwo; H – usługi fryzjerskie, kosmetyczne; I – usługi turystyczne i gastronomiczne; J – doradztwo księgowo, prawne; K – korepetycje; L – tłumaczenia; M – usługi krawieckie; N – prace domowe (np. sprzątnięcie); O – opieka nad dzieckiem lub starszą osobą; P – prace ogrodniczo-rolne; R – działalność produkcyjna; S – usługi sąsiedzkie

Źródło: Praca nierejestrowana w Polsce w 2010 roku, Główny Urząd Statystyczny.

Jedną z głównych przyczyn funkcjonowania szarej strefy jest nadmierny fiskalizm państwa. W celu zmniejszenia szarej strefy w turystyce należałoby rozważyć możliwość wprowadzenia ulg podatkowych, które miałyby zachęcać podmioty działające dotychczas w szarej strefie do prowadzenia działalności gospodarczej zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Przeprowadzona analiza prawa podatkowego wskazała na pewne zapisy stwarzające możliwość unikania opodatkowania świadczonych usług turystycznym. Jednym z nich jest art. 21 ust. 1. pkt 43 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku

dochodowym od osób fizycznych, którego treść zwalnia od podatku dochodowego dochody uzyskane z tytułu wynajmu pokoi gościnnych, w budynkach mieszkalnych położonych na terenach wiejskich w gospodarstwie rolnym, osobom przebywającym na wypoczynku oraz dochody uzyskane z tytułu wyżywienia tych osób, jeżeli liczba wynajmowanych pokoi nie przekracza 5. Należy zauważyć, że zapis ten stwarza pole do nadużyć oraz utrudnia identyfikację podmiotów unikających opodatkowania. Biorąc pod uwagę dynamiczny rozwój usług agroturystycznych zniesienie tego zapisu mogłoby przyczynić się do zwiększenia wpływów podatkowych z działalności w sektorze turystyki.

Ponadto szacuje się, że odsetek nierejestrowanej bazy noclegowej w Polsce osiąga wielkość 1/3 całej legalnie działającej bazy noclegowej. Zjawisko to występuje głównie w miastach turystycznych i nasila się wraz z rozpoczęciem sezonu turystycznego. W celu rozwiązania tego problemu należy nasilić kontrolę skarbową wśród podmiotów oferujących usługi noclegowe.

Przeprowadzona analiza podatników prowadzących działalność gospodarczą w sektorach gospodarki związanych z turystyką wykazała, że w ostatnich latach zmalał poziom podatku należnego mimo ogólnego wzrostu przychodów i liczby podatników działających w sferze usług turystycznych. Sytuacja ta związana jest ze znacznym wzrostem kosztów działalności. W związku z tym należałoby zweryfikować poprzez kontrole skarbowe czy wzrost kosztów prowadzenia działalności nie wynika z tworzenia sztucznych kosztów w celu zmniejszenia obciążeń podatkowych.

3. Wnioski i rekomendacje

W poniższej tabeli przedstawiono wnioski oraz rekomendacje w zakresie polityki gospodarczej, ukierunkowane na zwiększenie wpływów podatkowych z działalności w sektorze turystyki.

Lp.	Wnioski	Rekomendacje
1	Wysoki odsetek funkcjonowania nierejestrowanej bazy noclegowej (głównie obiektów indywidualnego zakwaterowania) w miejscowościach turystycznych.	Porównanie na szczeblu lokalnym rzeczywistego stanu bazy noclegowej z ewidencją działalności gospodarczej. Kontrola obiektów zakwaterowania pod kątem sprawdzenia czy dany podmiot prowadzi zarejestrowaną działalność gospodarczą, czy figuruje w rejestrze obiektów hotelarskich oraz czy odprowadza opłatę klimatyczną.
2	Z badań przeprowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny wynika, że 5% ogółu osób pracujących w szarej strefie wykonuje pracę nierejestrowaną w sektorze turystyki i gastronomii.	Zwiększenie kontroli skarbowej w sektorach gospodarki związanych z turystyką.
3	Przeprowadzona analiza podatników prowadzących działalność gospodarczą w sektorach gospodarki związanych z turystyką wykazała, że w ostatnich latach zmalał poziom podatku należnego mimo ogólnego wzrostu przychodów i liczby podatników działających w sferze usług turystycznych.	Weryfikacja poprzez kontrole skarbowe czy wzrost kosztów prowadzenia działalności nie wynika z tworzenia sztucznych kosztów w celu zmniejszenia obciążeń podatkowych.
4	Nadmierny fiskalizm państwa.	Wprowadzenie ulg podatkowych, które miałyby zachęcać podmioty działające w szarej strefie do prowadzenia działalności gospodarczej zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

5	<p>Funkcjonowanie zapisów prawa utrudniających identyfikację podmiotów działających w szarej strefie, np. art. 21 ust 1. pkt 43 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, którego treść zwalnia od podatku dochodowego dochody uzyskane z tytułu wynajmu pokoi gościnnych, w budynkach mieszkalnych położonych na terenach wiejskich w gospodarstwie rolnym, osobom przebywającym na wypoczynku oraz dochody uzyskane z tytułu wyżywienia tych osób, jeżeli liczba wynajmowanych pokoi nie przekracza 5.</p>	Zmiana przepisów prawa.
---	--	-------------------------

Spis wykresów

Wykres 1. Wydatki z budżetu państwa w dziale turystyka w latach 2007 – 2011 (mln PLN)	11
Wykres 2. Wydatki z budżetów gmin oraz miast na prawach powiatu w dziale turystyka w podziale na województwa w latach 2007 – 2011	13
Wykres 3. Wydatki z budżetów powiatów w dziale turystyka w podziale na województwa w latach 2007 - 2011	16
Wykres 4. Wydatki z budżetów województw w dziale turystyka w podziale na województwa w latach 2008 - 2011	20
Wykres 5. Wydatki poszczególnych budżetów w dziale turystyka w latach 2007 - 2011	23
Wykres 6. Liczba podatników VAT w sekcjach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2008 - 2011	30
Wykres 7. Kwota podatku VAT podlegająca wpłacie do urzędu skarbowego przypadająca na 1 podatnika w latach 2008 - 2011	33
Wykres 8. Kwota zapłaconego podatku VAT do zwrotu przypadająca na 1 podatnika w latach 2008 - 2011	36
Wykres 9. Liczba podatników CIT w sekcjach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 - 2011	38
Wykres 10. Dynamika zmian poszczególnych kategorii wobec roku 2007 (bazowego)	50
Wykres 11. Struktura pracujących ogółem w szarej strefie według rodzaju ostatnio wykonywanej pracy.....	52

Spis tabel

Tabela 1. Wydatki z budżetów gmin oraz miast na prawach powiatu w dziale turystyka w podziale na województwa w latach 2007 – 2011 (PLN).....	12
Tabela 2. Udział poszczególnych województw w wydatkach z budżetów gmin i miast na prawach powiatu w latach 2007 - 2011	14

Tabela 3. Wydatki z budżetów powiatów w dziale turystyka w podziale na województwa w latach 2007 – 2011	15
Tabela 4. Udział poszczególnych województw w wydatkach z budżetów powiatów w latach 2007 - 2011	17
Tabela 5. Wydatki z budżetów województw w dziale turystyka w podziale na województwa w latach 2008 – 2011 (PLN).....	18
Tabela 6. Udział poszczególnych województw w wydatkach z budżetów województw w latach 2008 - 2011	21
Tabela 7. Skonsolidowane wydatki w dziale turystyka w latach 2007 – 2011 (mln PLN).....	21
Tabela 8. Udział poszczególnych budżetów w skonsolidowanych wydatkach w dziale turystyka w latach 2007 - 2011	22
Tabela 9. Liczba podatników VAT w poszczególnych podklasach PKD w latach 2008 - 2011.....	29
Tabela 10. Struktura podatników VAT w sekcjach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2008 - 2011.....	31
Tabela 11. Kwota podatku VAT podlegająca wpłacie do urzędu skarbowego w sekcjach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2008 – 2011 (PLN).....	31
Tabela 12. Struktura podatku VAT podlegającego wpłacie do urzędu skarbowego w sekcjach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2008 - 2011.....	32
Tabela 13. Kwoty zapłaconego podatku VAT do zwrotu na rachunek podatnika w sekcjach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2008 – 2011 (PLN)..	34
Tabela 14. Struktura zwrotów zapłaconego podatku VAT na rachunek podatnika w sekcjach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2008 - 2011.....	35
Tabela 15. Liczba podatników płacących podatek od osób prawnych (CIT) w poszczególnych podklasach PKD w latach 2007 - 2011.....	37
Tabela 16. Struktura podatników CIT w sekcjach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 - 2011.....	39
Tabela 17. Liczba podatników płacących podatek od osób fizycznych w sekcjach gospodarki związanych z turystyką w podziale na PIT 28, PIT 36 oraz PIT 36L.....	40
Tabela 18. Struktura podatników płacących podatek od osób fizycznych w sekcjach gospodarki związanych z turystyką w podziale na PIT 28, PIT 36 oraz PIT 36L.....	40
Tabela 19. Przychody podatników płacących podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 – 2011 (mln PLN)	41

Tabela 20. Struktura przychodów podatników płacących podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 - 2011	42
Tabela 21. Średnie przychody na 1 podatnika płacącego podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 – 2011 (mln PLN)	43
Tabela 22. Koszty podatników płacących podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 – 2011 (mln PLN)	44
Tabela 23. Struktura kosztów podatników płacących podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 - 2011	44
Tabela 24. Średnie koszty na 1 podatnika płacącego podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 – 2011 (mln PLN)	45
Tabela 25. Dochody podatników płacących podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 – 2011 (mln PLN)	46
Tabela 26. Struktura dochodów podatników płacących podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 - 2011	47
Tabela 27. Średnie dochody na 1 podatnika płacącego podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 – 2011 (mln PLN)	48
Tabela 28. Należny podatek od podatników płacących podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 – 2011 (mln PLN)	49
Tabela 29. Struktura należnego podatku od podatników płacących podatek od osób prawnych w sektorach gospodarki bezpośrednio związanych z turystyką w latach 2007 - 2011	49
Tabela 30. Zestawienie poszczególnych kategorii w latach 2007 – 2011 (mln PLN) .	50